

Biologisk mangfold i

Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt

Narvik kommune, Nordland

BM-rapport nr. 18 - 2002

<p>Tittel: BM-rapport nr. 18 (2002) Biologisk mangfold i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt, Narvik kommune, Nordland</p>	<p>Emneord: Kartlegging Biologisk mangfold Naturtyper Elvegårdsmoen</p>
<p>Prosjektansvarlig: Jogeir Stokland</p> <p>Prosjektkonsulenter: Per Bjørklund, Harald Bratli, Gunnhild Rønning, Jogeir Stokland</p> <p>Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (NIJOS) Postboks 115, N-1431 Ås Tlf: 64 94 97 00 Fax: 64 94 97 86</p>	<p>Dato: Oktober 2003</p>
<p>Oppdragsgiver: Forsvarsbygg, Divisjon Rådgivning, Kompetansesenter Miljø- og kulturminnevern Postboks 405 Sentrum, 0103 Oslo Prosjektnummer: 2NM 7000807</p>	<p>Oppdragsreferanse: Bjørn Arne Rukke (prosjektleder), Line Stabell Selvaag og Øyvind Andreassen Tlf.: 23 09 34 98 / 05 10 34 98</p>
<p>Sammendrag: Denne rapporten beskriver kartlegging av biologisk mangfold i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt i Narvik kommune, Nordland. Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) <i>Biologisk mangfold – sektoransvar og samordning</i> pålegger den enkelte sektor å gjennomføre kartlegging av biologisk mangfold innenfor sine ansvarsområder. Forsvaret har utarbeidet en egen plan – <i>Forsvarets sektorhandlingsplan for biologisk mangfold</i>, kapittel 5 i stortingsmeldingen, som gir forutsetningene for gjennomføringen. Handlingsplanen <i>Forsvarets miljøvernarbeid</i> (2002) skisserer de samme målene om en kartlegging. Kartleggingen er gjennomført i henhold til metodikk skissert i DN-håndbok 13, og er delt opp i de fire temaene prioriterte naturtyper, vilt, ferskvann og rødlistede arter.</p> <p>Prosjektet har identifisert 11 naturtypelokaliteter, fire prioriterte viltområder og én ferskvannslokalitet i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt. To arter fra den nasjonale rødlista, én norsk ansvarsart og to regionalt sjeldne arter er funnet innenfor det kartlagte området. Etter en sammenveing av disse verdiene er det ut fra en helhetlig vurdering utpekt tre svært viktige og ti lokalt viktige områder for biologisk mangfold. Det er gitt forvaltningsråd for hvert sammenveid område. Disse må følges for at det biologiske mangfoldet i de sammenveide områdene skal kunne ivaretas i tråd med Forsvarets målsetninger.</p> <p>Det er utarbeidet kart for hver av de identifiserte lokalitetene innenfor temaene naturtyper, vilt, ferskvann og rødlistearter. Kartene er presentert i denne rapporten, som separate kartblad og i digital form. Kart som inneholder sårbar informasjon om rødlistearter er unntatt offentlighet og følger ikke rapporten, men er levert til Forsvarsbygg.</p> <p>Alle opplysninger om naturtyper, vilt, ferskvann og rødlistearter er lagt inn i databaseverktøyet Natur2000. De digitale kartene vil være tilgjengelige i FIS/EBA og FIS/BASIS. Samtlige UTM-referanser er presentert i kartdatum WGS84.</p>	

Summary

A survey of important areas for biological diversity has been performed at the Military camp and training area at Elvegårdmoen, Narvik municipality, Northern Norway. The survey is a part of the implementation of the Ministry of Defence's sectoral action plan for biological diversity. The action plan is a contribution to White paper no. 42 (2000-2001) *Norwegian biodiversity policy and action plan– cross-sectorial responsibilities and coordination*. The White paper is a political tool presented to the Norwegian parliament (Stortinget). Additionally, the survey is a follow-up of the Ministry of Defence's environmental action plan (*Forsvarets miljøvernarbeid* (2002)).

The Directorate for Nature Management has produced guidelines for survey of biodiversity. These guidelines include the following topics: nature type localities (important types of ecosystems), freshwater localities, wildlife areas, marine ecosystems and red listed species.

A total of 11 nature type localities, four wildlife areas, one freshwater locality, two red listed species, one Norwegian responsibility species, and two regional rare species are identified. Maps showing the different topics are presented in this report except for the one including classified information of red listed species. After summarizing the total number of localities and their assumed value for biological diversity, a status map including 13 localities assessed as especially important for biological diversity is produced. The greatest nature quality associates with the river and watershed of Elvegårdselva. This river is protected against future hydroelectric power plant development and has regionally important populations of Atlantic salmon and sea trout. Large nature qualities are also found in old boreal deciduous forests, grey alder forest and swamp forest. Advice is given on how to manage and maintain the biodiversity in the 13 areas.

All information has been implemented into the database Natur 2000 and can be generated into digital maps from FIS/EBA and FIS/BASIS. All UTM-references are in WGS84 datum.

Forord

Denne rapporten er et ledd i oppfølgingen av *Forsvarets sektorhandlingsplan for biologisk mangfold*. Sektorhandlingsplanen utgjør forsvarssektorens bidrag til Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) *Biologisk mangfold – sektoransvar og samordning* (kapittel 5). Hovedhensikten med stortingsmeldingen er å sørge for en bærekraftig forvaltning av biologisk mangfold i norsk natur ved at det opprettes et nasjonalt kunnskapsbasert forvaltningssystem. I *Forsvarets handlingsplan for miljøvern* (2002) reflekteres de samme målene som sektorhandlingsplanen for biologisk mangfold. For å følge opp målsetningene i de to handlingsplanene, er totalprosjektet *Oppfølging av Forsvarets sektorhandlingsplan for biologisk mangfold* igangsatt. I prosjektet skal blant annet naturverdier i alle områder der Forsvaret er hovedbruker kartlegges etter samme metodikk. I rapportene gis det forvaltningsråd for hvordan områder som er spesielt viktige for biologisk mangfold må forvaltes for at naturverdiene der skal opprettholdes. Rådene må etterleves for at Forsvaret i sine ulike aktiviteter skal oppfylle målsetningene satt i de to handlingsplanene nevnt over. Forvaltningsrådene må derfor innarbeides i skytefeltsinstruksjer, flerbruksplaner og andre dokumenter og verktøy som er styrende for aktivitetene i feltene.

Med dette arbeidet ligger Forsvaret nasjonalt sett i front når det gjelder å kartlegge biologisk mangfold innen egen samfunnssektor. Forsvarsbyggs kompetansesenter for miljø- og kulturminnevern har prosjektledelsen for totalprosjektet, som har en planperiode fra 2001 til og med 2005. Ved henvendelse til kompetansesenteret vil man kunne få oversendt rapporter og kartverk samt utfyllende informasjon om forvaltning av kartlagte områder.

Helge Rohn
Administrerende direktør,
Forsvarsbygg

Innhold

1. INNLEDNING.....	5
2. MATERIALE OG METODER	6
2.1 Områdebeskrivelse	6
2.2 Datainnsamling.....	7
2.3 Naturtyper	8
2.4 Vilt	9
2.5 Ferskvann.....	9
2.6 Marine områder.....	10
2.7 Rødlistearter.....	10
2.8 Sammenveide områder.....	11
2.9 Aktiviteter som påvirker biologisk mangfold.....	11
2.9.1 Generell gjennomgang.....	11
2.9.2 Spesifikke aktiviteter på Elvegårdsmoen.....	13
2.10 Kart.....	15
3. RESULTATER.....	16
3.1 Naturtyper	16
3.2 Viltområder	26
3.3 Ferskvann.....	28
3.4 Rødlistearter	29
3.4.1. Nasjonalt rødlistede arter	29
3.4.2. Regionalt sjeldne, men ikke rødlistede arter.....	30
3.5 Sammenveide områder.....	31
4. LITTERATUR.....	40

Kartvedlegg:

Vedlegg 1. Naturtyper

Vedlegg 2. Prioriterte viltområder

Vedlegg 3. Ferskvannslokalteter

Vedlegg 4. Statuskart for biologisk mangfold 2002

1. Innledning

Det har de siste åra vært økende oppmerksomhet omkring ivaretagelse og forvaltning av det biologiske mangfoldet. Under FN-konferansen om miljø og utvikling i Rio de Janeiro i 1992 ble det lagt fram en konvensjon som hadde som mål å sikre det biologiske mangfoldet. Konvensjonen ble ratifisert av Norge i 1993. I stortingsmelding 58 (1996-1997) *Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling*, senere videreført i stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) *Biologisk mangfold – Sektoransvar og samordning* nedfelles et program for ”vern og bærekraftig bruk av biologisk mangfold”. Her understrekes det at Forsvarets kartlegging av det biologiske mangfoldet i områder med militær virksomhet inngår i et helhetlig nasjonalt program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold. Også Forsvarets handlingsplan for miljøvern (Forsvarsdepartementet 2002) fremholder kartlegging av biologisk mangfold som et hovedsatsingsområde. Direktoratet for naturforvaltning (DN) har utarbeidet flere håndbøker som gir retningslinjer for dette arbeidet. DN-håndbok 11: *Viltkartlegging* (Direktoratet for naturforvaltning 1996), DN-håndbok 13: *Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold* (Direktoratet for naturforvaltning 1999a), DN-håndbok 15: *Kartlegging av ferskvannslokaliteter* (Direktoratet for naturforvaltning 2000) og DN-håndbok 19: *Kartlegging av marint biologisk mangfold* (Direktoratet for naturforvaltning 2001). I tillegg benyttes den nasjonale rødlista (Direktoratet for naturforvaltning 1999b) i kartleggingsarbeidet.

Våren 2001 ble det igangsatt kartlegging av det biologiske mangfoldet i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt. Arbeidet har vært forankret i DN sine håndbøker nr. 11, 13 og 15, samt rødlista, og kartlegginga er utført etter de samme prinsipper som den kommunale kartlegginga. I tillegg er Forsvarets egen kravspesifikasjon for kartlegging av biologisk mangfold (Forsvarsbygg 2002a) lagt til grunn.

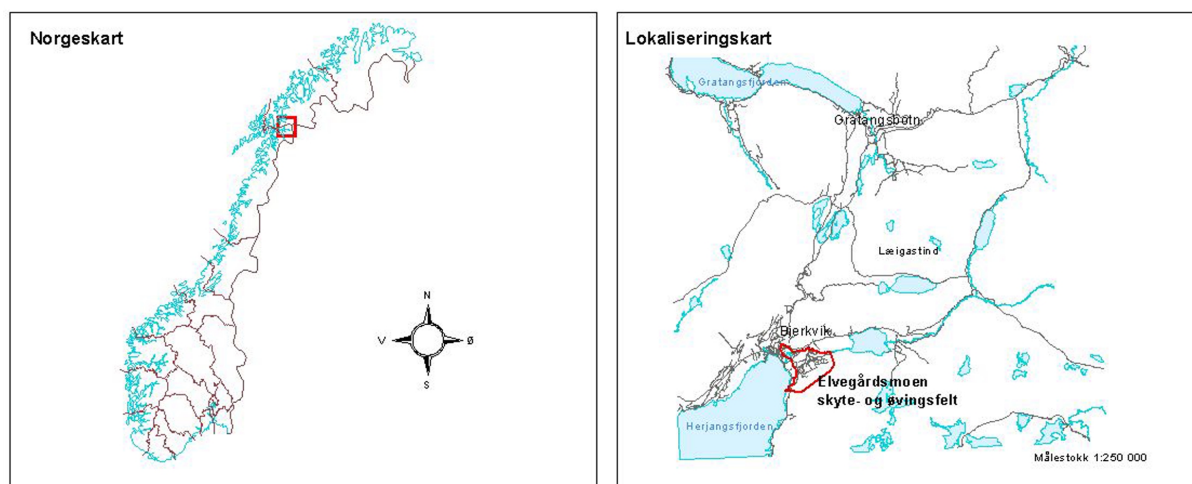
Kunnskapen om det biologiske mangfoldet er ennå ufullstendig, og det tilføres stadig ny viten. Endringer i naturmiljøer skjer over tid både som resultat av naturlige prosesser og menneskelig påvirkning. Ny viten om artsforekomster og sammenhenger i naturen vil medføre behov for nye registreringer. Denne kartlegginga vil derfor gi et bilde av dagens kunnskapsstatus og arealtilstand og er ingen endelig totalkartlegging av området. Det kan fortsatt finnes viktige områder som ikke er identifisert.

Målet med dette arbeidet er å: (1) sammenstille og verdsette kjent informasjon om biologisk mangfold i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt, (2) utføre supplerende kartlegging og verdivurdering av ny informasjon, (3) gi en kartbasert presentasjon av lokaliteter som er viktige for det biologiske mangfoldet, samt (4) gi føringer på forvaltningen av disse områdene.

2. Materiale og metoder

2.1 Områdebeskrivelse

Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt ligger i Narvik kommune i Nordland fylke (figur 1). Det militære området er 2,4 km² i utstrekning. Mot nord avgrenses området av Elvegårdselva, i øst og sør mot de nærmeste partiene av Medbyfjellet, og i vest av kystlinja i Herjangsfjorden. Skytebaneområdet eies av Forsvaret, mens omkringliggende sikkerhetssoner er klausulert. Området leies av HV 15.

Figur 1. Geografisk plassering av Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt.

Skyte- og øvingsfeltet ligger i landskapsregionen ”Fjordbygder i Nordland og Troms” (Elgersma & Asheim 1998). Vegetasjonsgeografisk tilhører det mellomboreal sone, svakt oseanisk seksjon (Moen 1998). Elvegårdselva er et varig vernet vassdrag (Fylkesmannen i Nordland 2000). Vassdraget er et av de største i Ofotregionen, og Elvegårdselva er blant de største vannførende elvene. Skyte- og øvingsfeltet har en markert inndeling i tre soner:

- selve elveløpet med skrenter og raviner ned mot elva
- et hovedplata (selve moen)
- lier og bergskrenter mot Medbyfjellet i sør og øst.

Elveløpet og skrenter ned mot elva

Denne delen av området er dominert av frodig gråor-heggeskog som går over i sumpskog, og myr på de fuktigste stedene. Andre steder består grunnen av grove elveavsetninger. Her får skogen et tørrere og skrinnere preg, og bjørk er det dominerende treslaget på fattig og middels rik grunn. Denne delen av området er påvirket i varierende grad, fra intakt gråorskog med minimal hogstpåvirkning (naturskogpreg) til plukkhogd skog, små snauhogde partier og arealer med granbestand. I tillegg inngår tidligere øvingsområder med

pionerskog og et mindre nedbygd område ved Stordalen. Det går bilveg gjennom delområdet fram til Stordalen. Herfra følger den elvekanten langs en del av strekningen. Myrene og deler av sumpskogarealene er tidligere drenert (trolig på 1950-tallet), men grøftene er langt på veg gjengrodd eller sammenrast, og har derfor liten dreneringseffekt. Markas vannhusholdning (hydrologi) har de fleste stedene fått tilbake et naturlig preg.

Hovedplataet

Denne delen består av selve Elvegårdsmoen, inkludert Storsletta hvor det meste av militærleierens bygninger og øvingsfelt befinner seg. Fra moen skråner terrenget slakt ned mot fjorden. Nærmere sjøen ligger de to gårdene Elvegården og Medby. Dette er den mest påvirkede delen av området, og det er ikke påvist spesielle naturkvaliteter her.

Lier og bergskrenter mot Medbyfjellet

Dette delområdet ligger på skinnere mark dominert av bjørkeskog med innslag av osp, rogn og selje. Under Flatfjellet og Hølbergan i øst består sonen av berghammer og bratte skrenter. Lengst vest i området er det en markert ravine som utgjør kantene ned mot Medbyelva. Her forekommer det frodig gråorskog og flommarksskog i partier nærmest elva. Vest for Medbyskardet er området påvirket av skogsdrift, men den bratteste lia består av gammel naturskog som ikke viser påvirkning av hogst. Brattskrentene mot sørøst utgjør et nedslagfelt for granater. Lengst i øst er det innslagsfelt for skytebanene nedenfor berghammeren. Det ligger gamle avfallsdeponier og skrotfyllinger i øvre del av ravinen til Medbyelva. Det er også betydelig påvirkning etter masseutfylling i partier ned mot elva.

2.2 Datainnsamling

Kartlegging av biologisk mangfold krever forberedelser, først og fremst ved innsamling og systematisering av eksisterende informasjon. Slike opplysninger finnes hovedsaklig i faglitterære publikasjoner, som verneplaner, ulike typer utredninger og registreringsrapporter og vitenskapelige arbeider.

Det er relativt sparsomt med biologiske data fra området. Det er foretatt en del undersøkelser i forbindelse med at Elvegårdselva ble varig verna (Hindrum et al 1982, Fylkesmannen i Nordland 2000). Disse omfatter imidlertid hele vassdraget og er lite detaljerte med hensyn til lokalitetsbeskrivelser innenfor skyte- og øvingsfeltet. Litteratursøk er foretatt, og det ble søkt etter eventuelle artsopplysninger i søkbare databaser ved de naturhistoriske museene. I tillegg er det innhentet informasjonen fra lokalkjente. Data er også ettersøkt hos Narvik kommune og Fylkesmannen i Nordland. Hovedtyngden av informasjon kommer fra nye feltregistreringer i 2002.

Prioriterte naturtyper i henhold til DN-håndboka ble lokalisert, kartfestet og beskrevet. Faktaarkene i DN-håndboka var utgangspunkt for identifisering av lokalitetene, men siden disse til dels gir nokså skjønsmessige kriterier for avgrensning og er skrevet ut fra et nasjonalt perspektiv, ble også andre støttekriterier og regionale tilpasninger trukket inn i vurderingene. I praksis er funn av arter som vurderes som viktige i kommunen, et viktig støttekriterium for identifisering av lokaliteter. I en del tilfeller forekommer flere prioriterte naturtyper i mosaikk innenfor et naturlig avgrenset område. I slike tilfeller er lokaliteten klassifisert til den naturtypen som arealmessig eller naturverdimessig er viktigst.

Variasjonen i naturtyper blir omtalt nærmere i lokalitetsbeskrivelsene. For dokumentasjon og sikker identifisering ble en del arter samlet inn. Disse er levert til det offentlige herbariet ved Botanisk museum i Oslo.

Systematisering av den eksisterende informasjonen og nykartlegging innebar kartfesting av lokalitetene og innlegging av biologiske data i databasen Natur 2000. Kartgrunnlaget stammer fra Økonomisk kartverk (ØK). Dette kartverket inneholder også informasjon om markslag, som er opplysninger om arealbruk og arealtilstand. Digitale markslagskart (DMK) i målestokk 1:5 000 produseres ved NIJOS, og dette kartet ble benyttet under feltarbeidet. DN-håndbok 11, 13, 15, 19 og *Veileder for kartproduksjon – tema biologisk mangfold* (Direktoratet for naturforvaltning 2000b) gir spesifikasjoner på formater og koder som skal brukes ved lagring av egenskapsdata til de kartlagte lokalitetene.

2.3 Naturtyper

DN-håndbok 13 gir retningslinjer for hvordan man skal identifisere og kartlegge viktige områder for biologisk mangfold (Direktoratet for naturforvaltning 1999a). I håndboka er 56 naturtyper som er spesielt viktige for biologisk mangfold, beskrevet i faktaark. Disse er inndelt i sju hovedgrupper. I tillegg finnes en mulighet til å ta med ”Andre viktige forekomster”. De sju hovedgruppene er (A) myr, (B) fjell, (C) rasmarek, berg og kantkratt, (D) kulturlandskap, (E) ferskvann og våtmark, (F) skog, og (G) kyst og havstrand.

Feltarbeid var grunnlaget for digitalisering av lokalitetsgrenser og innlegging av egenskapsdata i Natur2000. Narvik kommune har gjort en foreløpig naturtypekartlegging (Narvik kommune 1997), som ikke var ferdig da denne undersøkelsen ble foretatt. Det ble derfor vurdert som mest hensiktsmessig å nummerere lokalitetene uavhengig av Narvik kommunes foreløpige arbeid. De kartlagte lokalitetene ved Elvegårdsmoen vil være tilgjengelige for integrering og harmonisering med Narvik kommunes biomangfoldkartlegging senere. Det samme gjelder vilt- og ferskvannslokaliteter.

Vurderinger av hver lokalitets verdi for biologisk mangfold ble foretatt ut fra kriterier angitt i DN-håndboka. Verdivurderinga gis etter en tredelt skala:

A – svært viktig	Lokaliteter som har nasjonal til regional verdi
B – viktig	Lokaliteter som har regional til lokal verdi
C – lokalt viktig	Lokaliteter som har lokal verdi

I DN-håndboka er kriteriene for verdivurdering nokså generelt utformet. De omfatter faktorer som størrelse og velutviklethet, grad av tekniske inngrep, forekomst av rødlistearter, kontinuitetspreg (for skjøtelsesbetingete habitater innebærer dette kontinuitet i hevd), og sjeldne utforminger. Forekomst av rødlistearter vurderes slik at dersom det blir påvist en art i en av kategoriene E (direkte truet), V (sårbar), eller R (sjelden) utløser dette verdi A. Dersom det påvises at en art i en av kategoriene DC (hensynskrevende) eller DM (bør overvåkes) inngår, får lokaliteten verdi B. Forsvarets kravspesifikasjon for kartlegging av biologisk mangfold (Forsvarsbygg 2002a) gir i tillegg utfyllende informasjon om hvordan kartlegginga av naturtyper bør gjennomføres.

2.4 Vilt

DN-håndbok 11 om viltkartlegging beskriver hvordan man bør gå fram for å utarbeide viltkart. Det gjelder både innhenting av informasjon, hvordan man tar vare på opplysningene, presentasjon av informasjonen på kart, skjerming av informasjon om sårbart vilt og seinere oppdatering av informasjonen og kart. Viltkartleggingen er bygd opp omkring den enkelte arten og dens ulike leveområder, kalt funksjonsområder. For å kunne vurdere de forskjellige artenes funksjonsområder, må en gi områdene en form for verdi (vektttall). Vektallene bygger på en faglig vurdering av a) artens verdi/status, b) funksjonsområdets betydning for arten og c) trusselnivå mot artens funksjonsområde. Ved framstilling av viltkartet ”summeres” vektene for funksjonsområdene der disse overlapper. DN-håndbok 11 gir informasjon om verdisetting og sammenveining av arter og funksjonsområder.

Av de funksjonsområdene som ble gitt et vektall i denne rapporten var det få som var overlappende. Der det var en viss tetthet av områder ble disse slått sammen og beskrevet som ett område. Ut i fra vektallene ble områdene delt inn i viktige eller svært viktige områder:

- Er vektsummen større enn 3 blir området registrert i kategori A - svært viktig viltområde.
- Er vektsummen 2 eller 3, blir området registrert i kategori B - viktige viltområder.

Narvik kommunes viltkart inneholder ingen registreringer som faller innenfor Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt.

2.5 Ferskvann

DN-håndbok 15 gir en praktisk veiledning i hvordan kommunene kan gjennomføre en kartlegging av sine ferskvannslokalteter. Håndboka beskriver hva slags opplysninger som er aktuelle, hvor dataene kan hentes og hvordan de bør struktureres.

Direktoratet for naturforvaltning har satt opp en prioritering av lokalitetstyper:

- Lokalteter med viktige bestander av ferskvannsfisk. I DN-håndbok 15 er det ei liste over arter eller økologiske former av fisk i ferskvann som hører til ”viktige fiskebestander”.
- Lokalteter med fiskebestander som ikke er påvirket av utsatt fisk.
- Lokalteter med opprinnelige plante- og dyresamfunn. Gjelder alle vannlokaliteter som er regulert mindre enn 15% og som har beholdt sine naturlige plante- og dyresamfunn.

Vannlokaliteten skal være større enn 1 ha hvis den er en innsjø, eller den skal ha vannføring på mer enn 5 m³/s i årsmiddel hvis den er ei elv.

Hver av disse prioriteringstypene gis verdi, enten lokalt viktig (C), viktig (B) eller svært viktig (A), etter kriteriene i DN-håndbok 15. Disse lokalitetstypene kommer i tillegg til kartleggingen av naturtyper i ferskvann som er beskrevet i DN-håndbok 13. Verdivurderingen av ferskvannslokaliteter bygger på metodikken beskrevet i DN-håndbok 15. Lokaliteter som tilfredsstillt ett av de tre kravene til prioriterte lokaliteter skal være med i datasettet for ”ferskvann”.

2.6 Marine områder

Ved kartlegging av marine områder benyttes DN-håndbok 19. I Elvegårdsmoen er det ingen aktuelle marine områder.

2.7 Rødlisterarter

En oversikt over dyre- og plantearter som er truet av utryddelse eller som er i sterk tilbakegang, kalles en rødliste. Naturlig sjeldne arter hører også med på rødlista. I Norge har Direktoratet for naturforvaltning ansvar for utgivelse av nasjonale rødlistor, basert på fagrapporter og vurderinger fra spesialister innenfor de enkelte artsgruppene. Artene blir gruppert i kategorier ut fra hvor sjeldne eller truet de er (se boks 1). Den siste offisielle rødlista kom i 1999 (Direktoratet for naturforvaltning 1999b). Rødlista omfatter kun et utvalg av det totale artsmangfoldet, dvs. de arter og artsgrupper man har best kunnskap om. I arbeidet med Elvegårdsmoen er det også valgt å framheve enkelte regionalt sjeldne arter. Viktige kilder for opplysninger om rødlistede arter er fagrapporter og innsamlinger i de naturhistoriske samlingene.

Boks 1. Definisjon av rødliste-kategorier (fra Direktoratet for naturforvaltning 1999)

Ex – Utryddet

Arter som ikke er reproduserende i landet lenger.

E – Direkte truet

Arter som er direkte truet og som står i fare for å dø ut i nærmeste framtid dersom de negative faktorene fortsetter å virke.

V – Sårbar

Arter med sterk tilbakegang, som kan gå over i gruppen direkte truet dersom de negative faktorene fortsetter å virke.

R – Sjelden

Arter som ikke er direkte truet eller sårbare, men som likevel er i en utsatt posisjon pga. liten bestand eller fordi de har spredt og sparsom utbredelse.

DC – Hensynskrevende

Arter som ikke tilhører kategori E, V eller R, men som pga. tilbakegang krever spesielle hensyn og tiltak.

DM – Bør overvåkes

Arter som har gått sterkt tilbake, men som ikke regnes som truet. For disse artene er det grunn til å overvåke situasjonen.

De ulike kategoriene av rødlisterarter blir i DN-håndbok 13 delt inn i A- og B-verdier som et grunnlag for prioritering av biologisk mangfold. Verdi A omfatter kategoriene direkte truet (E), sårbar (V) og nasjonalt sjelden (R), mens verdi B omfatter kategorien

hensynskrevende (DC) og kategorien bør overvåkes (DM). I rapporten angis rødlistestatus i kursiv bak navnet.

2.8 Sammenveide områder

I DN-håndbok 13 beskrives det hvordan man kan sammenstille de ulike temaene om biologisk mangfold, slik at disse er håndterlige i praktisk forvaltning. De ulike datasettene som er aktuelle i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt, er naturtyper, viltområder, ferskvannslokaliteter og rødlistearter. De ulike datasettene er hver for seg vurdert og rangert i kategoriene A, B og eventuelt C, som beskrevet under 2.3 Naturtyper.

I utgangspunktet er alle kategoriene under de ulike datasettene viktige for biologisk mangfold enten det er i A-, B- eller C-klassen. Det er viktig å ta vare på arter fra alle kategorier på rødlista og alle artenes funksjonsområder slik de beskrives i vilthåndboka. Metoden i DN-håndbok 13 skisserer en meget enkel måte for sammenstilling og verdsetting av datasettene. Selv om et område har to eller flere B-verdier, adderes de ikke nødvendigvis opp til A-verdi, da den samme informasjonen kan ligge til grunn for avgrensning og verddivurdering i de ulike datasettene. Både ved avgrensning og verddivurdering av områder må det utøves faglig skjønn. Man bør også kunne justere verdien opp, for eksempel ut fra forekomst av lokalt sjeldne arter. For å ivareta et helhetlig økologisk perspektiv er det også nødvendig å vurdere enkeltlokaliteter i en større sammenheng. Her må momenter som artenes arealkrav og spredningsmuligheter tas i betraktning.

2.9 Aktiviteter som påvirker biologisk mangfold

2.9.1 Generell gjennomgang

Forsvarets kravspesifikasjon for kartlegging av biologisk mangfold (Forsvarsbygg 2002a) gir en oversikt over hvilke aktiviteter som skal vurderes i forhold til påvirkning på biologisk mangfold. Aktivitetene vil variere mellom de ulike øvelsesområdene. Derfor er det viktig å tilpasse de rådene som blir gitt om forvaltning til den aktuelle og planlagte bruken av området. Hensikten er å gi råd til utvikling av et kunnskapsbasert forvaltningssystem for biologisk mangfold. Opplysninger om aktiviteter er innhentet fra kontaktpersoner i skyte- og øvingsfeltet. Råd om forvaltning er gitt under beskrivelsen av de enkelte sammenveide områdene og i tabell 1. Det er også vurdert nærmere om de aktuelle hensyn for å ivareta det biologiske mangfoldet kan variere gjennom året, slik at man kan åpne for aktiviteter når det er mulig. Særlig viktig er det å vurdere hensyn til sårbare viltarter i yngle- og hekkesesongen. Punktene som nevnes nedenfor, er ikke ansett å være fullstendig. Andre aktiviteter med negativ innvirkning på det biologiske mangfoldet skal også vurderes. Støtte for vurderingene er hentet fra blant annet Edvardsen & Lund (1996) og Aanes et al. (1996 a, b).

Militær trening

- Soldater til fots – Terrengslitasje, støy, stress av vilt (lukt /syn)
- Kjøring med beltegående kjøretøyer – Beltespor (terrengslitasje), støy, forurensing (olje, drivstoff, kjemikalier)
- Kjøring med hjulgående kjøretøy – Hjulspor (terrengslitasje), støy, forurensing (olje, drivstoff, kjemikalier)
- Øving med amfibie- og landgangsfartøy – Hjul- og beltespor, inngripen i strand- og elvebredde ved f.eks. bygging midlertidig rampe (terrengslitasje), støy, forurensing (olje, drivstoff, kjemikalier)
- Skyting med løsammunisjon – Støy, ammunisjonsrester
- Skarpskyting med lette våpen – Støy, ammunisjonsrester, brann, forurensing (tungmetaller)
- Skarpskyting med tunge våpen – Treff/Nedslag, trykkbølger, ammunisjonsrester, støy, brann, forurensing (tungmetaller mm)
- Bombardering - Treff/Nedslag , trykkbølger, ammunisjonsrester, støy, brann, forurensing (tungmetaller mm)
- Sprengningsøvinger - Eksplosjonsted, trykkbølger, støy, forurensing (tungmetaller mm)
- Bivuakkering – Aktivitet og belastning (terrengslitasje, ved bla. hogst av bar og raier, telt), avfall, støy, forurensing (olje, drivstoff, kjemikalier), stress av vilt (lukt /syn)
- Stillingsutbygging – Faste inngrep i naturen, støy (bla. maskinelt utstyr), forurensing (olje, drivstoff, kjemikalier)
- Øving med marinens fartøy - Forurensing (olje, drivstoff, kjemikalier), støy
- Flyging med jagerfly – Støy
- Flyging med helikopter (også ved landingsplass) – Støy, lufttrykk, forurensing (olje, drivstoff, kjemikalier)
- Mobile verksteder – Belte- og hjulspor (terrengslitasje), støy, aktivitet, forurensing (olje, drivstoff, kjemikalier)
- Feltsykehus og feltkjøkken – Støy, aktivitet og belastning (terrengslitasje).
- Kommandoplasser, forsyningsbaser, ol. - Belte- og hjulspor (terrengslitasje), aktivitet og belastning (terrengslitasje), støy, stress av vilt (lukt /syn)

Andre aktiviteter

- Nedbygging av arealer (bygningmasse, veier, asfalterte flater mm.) – Tap av habitat (leveområde), habitatfragmentering
- Drenering/ gjenfylling – Endring av fysisk/kjemiske forhold
- Masseuttak – Terrengslitasje, endring av fysisk/kjemiske forhold
- Beiting - Terrengslitasje
- Gjengroing – Tap av habitat, habitatfragmentering
- Jordbruksdrift - Tap av habitat, habitatfragmentering
- Gjødsling - Forurensning
- Opphør av landbruksdrift - Tap av habitat, habitatfragmentering
- Friluftsliv - Terrengslitasje

Skogbruk

Avtalen mellom Forsvarsbygg og Statskog SF om forvaltning av Forsvarets skoger (Forsvarsbygg 2002b) legger relativt strenge miljømessige føringer på skogsdriften i Forsvarets skoger. I avtalens formålparagraf heter det at militære og miljømessige hensyn skal prioriteres framfor hensynet til økonomisk resultat. Ifølge avtalens vedlegg E – Miljøkrav til skogsdrift ved Forsvarets eiendommer pekes det på at de sammenveide områdene som fremkommer ved kartlegging av biologisk mangfold, skal unntas ordinær skogsdrift. I tillegg peker vedlegget på at Levende skog-standarder med ytterligere skjerpelser bestemt av Forsvaret skal etterleves i alle områder.

2.9.2 Spesifikke aktiviteter på Elvegårdsmoen

Av de ulike aktivitetene som omtales i 2.9.1, er både militær trening, skogbruk og andre aktiviteter aktuelle. Disse aktivitetene omtales nærmere her, og i kapittel 3.5 vil aktuelle aktiviteter og relevante hensyn for hvert enkelt av de kartlagte områdene kommenteres.

Militær trening

Heimevernspersonell er de regulære brukerne av skyte- og øvingsfeltet. Det vesentlige av militær aktivitet innenfor området foregår på skytebanene hvor det skytes med håndvåpen. Det skytes også med transportable kanoner og panservåpen, da i hovedsak fra faste standplasser på selve moen. Nedslagsfeltet ligger opp mot høydedraget i sør og øst. I tillegg utføres sprengning som øvelsesaktivitet.

Ved større militærøvelser kan området bli brukt av andre avdelinger, også utenlandske. Aktiviteter under disse øvelsene foregår på hovedplataet (selve moen). Større avdelinger blir innkvartert i bygninger eller telt nær leirområdet, og sanitæranleggene i leiren samt transportable anlegg benyttes. Bivuakkering utenfor moen/ leirområdet foregår vanligvis ikke.

Motorisert ferdsel foregår under regulær virksomhet bare med snøskuter på vinterføre. Unntatt er større øvelser, da det også benyttes andre terrenggående kjøretøy, inklusive stridsvogner. Kjøring med større, tyngre kjøretøy foregår i moområdet og langs veger utenfor. Det er ikke kjent at tyngre kjøretøy ferdes i andre deler av området de siste åra. Spor etter tunge kjøretøy i terrenget nærmere Elvegårdselva, stammer fra før 2000 da infanteriet disponerte skyte- og øvingsfeltet.

Skogbruk

Avtalen mellom Forsvarsbygg og Statskog SF (Forsvarsbygg 2002b) gjelder bare på områder som Forsvaret eier. Det drives ikke regulært skogbruk innenfor skyte- og øvingsfeltet, men det har foregått små uttak av løvtrær til vedhogst. Granplantinger, anslagsvis 15 – 30 år gamle, er etablert av Statskog SF (tidligere Direktoratet for Statens Skoger). Formålet med plantingene er ikke kjent. Et eldre, større plantefelt sør for Medbyelva er muligens anlagt av tidligere privat bruker. I skrentene ned mot elva er det noen steder gjort en del plukkhogst de seneste åra. Noen større areal har vært hogd i perioder for lengre tid siden, og arealtilstanden i dag er tett ungskog av ulik alder. To granplantefelt er etablert i områder ned mot elva. Det største følger brattkanten rundt neset mellom gangbrua og leirområdet ved Stordalen. Et mindre felt ligger på den høye terrassen

nord for Elvegården og strekker seg noe ned mot elva. I tillegg finnes det spredte plantinger i terrasseskråninga øst og sør for bebyggelsen i Stordalen.

Feltene er gjennomgående ikke skjøttet med hensyn til virkesproduksjon, og større areal opptrer som blandingbestand av gran og lauvtrær. Dette har resultert i lav produksjon og redusert virkeskvalitet. For øvrig er det verdt å kommentere at verdien av gråor som brensel er vesentlig lavere enn verdien av bjørk. Samtidig er de største naturverdiene knyttet til gråorskogene. Det er derfor relevant å innføre retningslinjer for plukkhogster i sonen ned mot Elvegårdselva hvor man er meget restriktiv i forhold til hogst av gråor, men tillater et kontrollert uttak av bjørk. Dette utdypes mer under forvaltningsrådene i kapittel 3.5.

På de flateste skogarealene innenfor Innermedby er det drevet mer ordinær skogsdrift, blant annet er det nylig hogd ut ei mindre snauflete. Her ligger et større etablert granplantefelt som er over 40 år gammelt.

Andre aktiviteter

Arealene i og rundt Stordalen er sterkere påvirket enn andre deler av de elvenære områdene. Flere større bygninger danner et avgrenset leirområde på ei flate som er lavtliggende i forhold til selve moen. Fra dette fører en veg innover til spredtliggende lagerbygninger. Tidligere åpen mark langs elva (jf. Økonomisk Kartverk) framstår nå som etablert ungskog, opptil ca. 30 år gammel. I dette området står det deler av forfalte gjerder med netting og piggråd.

Fra Elvegården går det bilveg fram til elva med en sideveg som ender ved nederste gangbru. Vegen følger elvekanten ca. 550 m fram til Stordalen, noen steder med fylling ut til elva. Ved øverste gangbru er vegen stengt med bom, og benyttes som gangveg opp til Stordalen. Deler av ei gammel vegstrekning, nå med standard som kjerreveg, går over et flatt skogparti mellom nederste gangbru og bilvegen langs elva. Sør i området er det anlagt en høy fylling i forbindelse med bygging av en ny veg tvers over Medbyelva.

Deler av sumpskog og opprinnelig myr (Elvegårdsmyr) er tidligere blitt grøftet, trolig rundt midten av forrige århundre. Dette har medført endringer i vegetasjon og skogutforming, i første rekke på myrvegetasjon, som har blitt endret til sumpskog. Grøftene er nå sterkt gjengrodd og delvist sammenrast slik at dreneringseffekten er liten. Skogen har derfor nådd en tilsynelatende stabil tilstand og har preg av naturskog. I den øvre delen av ravinen langs nordsida av Medbyelva er det deponert store mengder med avfall med massefylling over. Dette dreier seg mest om avfall etter sanering av tysk materiell fra krigen. NIVA undersøker avrenning jevnlig med hensyn til forurensning, og det ikke er registrert noen forurensning av betydning (Rognerud 2003). Vannkvaliteten i bekkene beskrives som god til mindre god og tiltak er ikke nødvendig.

Flere mindre masseuttak er tidligere anlagt i forbindelse med vegbygging i det elvenære området. De fleste er gravd inn mot skråninger og er godt synlige. En naturlig gjengroing er i gang, stedvis med løvkratt. Veger og elvenære areal ved Elvegårdselva er mye nyttet som turområde av stedets befolkning. Her er det tillatt fri ferdsel for gående. I andre deler av skyte- og øvingsfeltet er det restriksjoner på ferdsel. Sportsfiske utføres langs hele elvestrekninga. Arealer innenfor Elvegårdsmoen inngår i elgvall, og elgjakt tillates med nødvendig tilpassing til militære aktiviteter.

2.10 Kart

Kart over følgende tema er utarbeidet der aktuelle lokaliteter/forekomster er identifisert:

- Naturtyper
- Funksjonsområder for vilt (unntatt offentlighet)
- Prioriterte viltområder
- Rødlistede arter (unntatt offentlighet)
- Ferskvannslokaliteter
- Statuskart biologisk mangfold.

Kartdata finnes som separate kartblad i målestokk 1:10 000 og som digitale kartverk i Forsvarets informasjonssystem for eiendom, bygg og anlegg (FIS/EBA) og i Forsvarets informasjonssystem (FIS/BASIS). Utfyllende opplysninger er lagt inn i databasen Natur 2000. Kartene følger også som vedlegg til rapporten. Kart som inneholder sårbar informasjon om rødlistearter og vilt, er unntatt offentligheten for å unngå flora- og faunakriminalitet og følger derfor ikke rapporten. All informasjon er levert til Forsvarsbygg. I denne undersøkelsen er det ikke funnet opplysninger om arter som krever spesielle forholdsregler.

3. Resultater

Nedenfor følger beskrivelser av de prioriterte naturtypene som er identifisert i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt (se kartvedlegg 1).

3.1 Naturtyper

Lokalitet	1 Nes nord for Elvegården
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510001
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	C – Lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	5 - 30
Areal (daa)	26,94
Besøkt dato	03.06.02, 03.07.02, 19.09.02
UTM (WGS84)	33W XS 049, 061

Området består av *gråor-heggeskog* av ulik utforming langs et markert nes på sørsida av Elvegårdselva. I vest omfatter det en bratt, ustabil skråning opp mot terrassekanten. Elva har her skåret seg gjennom minst 30 m dype løsavsetninger, overveiende marin leire med overgang til grovt, breelvavsatt materiale opp mot den øvre kanten. I øvre del er det et ferskt rasparti med åpen jord. I tillegg finnes det spor etter eldre utraste parti der tresjiktet har ulik alder etter etableringstidspunkt. Langs østsida av neset inngår et større areal med gråorskog av flommarkstype på utflatet del nærmest elva. Skogen går over til ravineutforming i hellingene. De flommarkspåvirka arealene har gamle flomvannsløp med flomtransportert materiale. Skogen er av ulik alder og utvikling, hovedsaklig ensjiktet og med betydelig andel død ved. En del av arealet består av yngre pionerskog med gråor.

Vegetasjonen består hovedsakelig av *gråor-heggeskog* av ravinetype, ”høgstaude-strutseving-utforming”. Gråor er det dominerende treslaget. For øvrig inngår bjørk, rogn og svartvier i tresjiktet, samt noe silkeselje og osp øverst mot terrassekanten. Floraen er middels rik med arter som skogburkne, hundekveke, skogstjerneblom og vendelrot. Artene trollbær og sumphaukeskjegg indikerer rikere forhold. Lokaliteten er noe kulturpåvirka med varierende innhold av grasarter. På svartvier ble registrert de epifyttiske lavartene kystårenever, grynvrenge og glattvrenge. Det ble observert beitespor etter spetter, sannsynligvis dvergspett (*hensynskrevende*). Ravinetyper av *gråor-heggeskog* er i regelen knyttet til leiravsetninger langs større vassdrag, og er relativt sjelden i regionen.

Forbygninger finnes langs elva på begge sider av neset. Langs øvre kant finnes et areal med aktiv flommarksskog som er påvirket av forbygninger. Et annet viktig inngrep er et plantefelt av gran som strekker seg fra plataået og i en spiss nedover i skråninga. Dette feltet stykker opp det ellers løvskogdominerte området. En kraftledning krysser lokaliteten. I sørøst grenser lokaliteten opp til et hogstpåvirka skogareal, og noe bjørk er hogd innenfor den avgrensa lokaliteten. Velutviklede og intakte utforminger av *gråor-heggeskog* skal prioriteres i kartlegginga. Lokaliteten anses å være lokalt viktig på bakgrunn av ovenfor nevnte inngrep.

Lokalitet	2 Rapdalen
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510002
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	B – Viktig naturtype
Høyde over havet (m)	5 - 40
Areal (daa)	60,01
Besøkt dato	03.06.02, 03.07.02, 19.09.02
UTM (WGS84)	33W XS 049, 065

Dette er en større lokalitet med *gråor-heggeskog* i helling langs nordsida av Elvegårdselva fra Rapdalen østover mot Dallen. Skogen går helt inn til terrassekanten ved boligfeltet Rapet. Det vesentlige av arealet består av bratt, ustabil ravineskog etablert på marin leire. I øst er det et utflatet parti der *rikere sumpskog* inngår, og hvor istervier utgjør en større del av tresjiktet. En del av arealet i nordøst består av ensaldret ungskog, trolig etablert etter hogst. I de bratteste delene er skogmiljøet velutviklet. Her har skogen nådd en eldre fase med stor variasjon i sjiktning og alderssammensetning. En relativt stor andel av tremassen består av dødt virke, der mye er tilført etter jordglidning og snøbrekk. I tillegg er det en del stående, døde trestammer.

I tresjiktet inngår stor svartvier, og hegg (figur 2) har større innslag her enn i de andre gråorlokalitetene i området. Feltsjiktet domineres av artene mjødurt, bringebær, strutseving og skogstjerneblom. Stammelavene grynvreng og glattvreng er registrert på svartvier. Det ble registrert stor tetthet og relativt stort artsantall av fugl i lokaliteten. Dvergspett (*hensynskrevende*) ble observert.

Figur 2. Hegg i blomstring. Foto: Per Bjørklund

Om lag hele strekningen langs Elvegårdselva har forbygninger, slik at de ytterste delene er stabilisert og i liten grad påvirket av flom. En kraftledning krysser nedre del av lokaliteten. På arealet nærmest Hestneset er noe bjørk hogd. Det er deponert en del avfall nedover skråningene fra det tiliggende boligfeltet Rapet. En gammel kjerreveg berører området lengst i øst. Hogstpåvirkede skogareal i området vil gjennomgå en tilgroingsfase og oppnå en tilstand av naturskog, under forutsetning av at skogen får utvikle seg fritt. Gråor-heggeskogen er velutviklet, og selv om den er noe påvirket vurderes lokaliteten til verdien B - viktig naturtype. Videre er det observert en rødlistet fugleart.

Lokalitet

Lokalitetsnummer i Natur 2000

Naturtype

Naturtypekode

Verdisetting

Høyde over havet (m)

Areal (daa)

Besøkt dato

UTM (WGS84)

3 Hestneset

180510003

Gråor-heggeskog

F05

C – Lokalt viktig naturtype

5

9,98

03.06.02, 03.07.02, 19.09.02

33W XS 050, 063

Lokaliteten består av *gråor-heggeskog* av "flommarksskog-utforming" på ytterste delen av Hestneset på nordsiden av elva. Skogen er dominert av gråor og med innslag av høy istervier og svartvier (figur 3). Nærmest elva er et yngre gråorbestand oppstått som pionerskog etter flomerosjon (figur 4). De innerste arealene har mer flersjiktet og fleraldret skog med innslag av enkelte store bjørker. Noen glisne, hogst- og kulturpåvirkede partier inngår. Feltsjiktet er dominert av mjødukt, og i et mindre parti dominerer bringebærkratt. Lokaliteten mangler kontinuitetspreg, både som resultat av naturlige endringer (suksesjoner) og kulturpåvirkning.

Den ytterste delen av lokaliteten langs elva danner et ustabil, sterkt flomutsatt ørområde med pionerskog. Tilsvarende areal langs elvestrekninga synes i stor grad å være stabilisert av forbygninger. Den naturlige dynamikken langs elveløpet er derfor sterkt redusert. Det ble registrert en variert spurvefuglfauna. Lokaliteten er relativt liten og påvirket, og anses derfor kun som lokalt viktig.

Figur 3. Reirplass for grå fluesnapper i lokalitet 3 Hestneset. Foto: Per Bjørklund.

Figur 4. Utsikt mot Hestneset.
Foto: Harald Bratli

Lokalitet	4 Skogen ved Elvegårdsmyr
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510004
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	B – Viktig naturtype
Høyde over havet (m)	20-70
Areal (daa)	148,96
Besøkt dato	03.06.02, 03.07.02, 19.09.02
UTM (WGS84)	33W XS 056, 062

Lokaliteten danner et større, godt avgrenset skogområde bestående av *gråor-heggeskog* og *rikere sumpskog* (figur 5). Den overveiende delen av arealet består av en mosaikk med flommarkspreget gråorskog og sumpskog. ”Ravineutforming” inngår langs kantene i sør og øst der det er en bratt stigning opp mot plataet på Elvegårdsmoen. Jordtypen består av finkornete marine avsetninger med unntak av et parti nærmest vegen, som består av drenert torvmark (de opprinnelige Elvegårdsmyr). Langs terrassekanten mot Elvegårdsmoen finnes små kildeframsprang som gir en jevn vanntransport langs den lett hellende grunnen. Innenfor arealene med rikere sumpskog fins partier der svartvier eller istervier dominerer, ofte med store dimensjoner og høyder opp til ca. 14 m. Disse trærne har en godt utviklet flora av moser, lav og sopp (figur 6). Det er registrert flere interessante arter, også signalarter for skog med høye naturverdier, spesielt skrubbenever, olivenlav og vanlig blåfiltlav. Sistnevnte står på lista over fennoskandiske ansvarsarter, mens olivenlav er regnet som hensynskrevende på den nordiske rødlista (jf. Direktoratet for naturforvaltning 1999b). Både olivenlav og vanlig blåfiltlav er regionalt sjeldne arter. Ellers kan nevnes filthinnelav, stiftfiltlav, glattvrenge, lodnevrenge, grynnevrenge og skåldogglav.

Figur 5. Stor gråor i lokalitet 4. Foto: Per Bjørklund.

Figur 6. Epifytter på gråor i lokalitet 4. Foto: Per Bjørklund

De nedre og lavereliggende delene av området er påvirket av gamle dreneringsgrøfter, trolig etter håndgrøfting utført på midten av forrige århundre, men disse har nå liten betydning for områdets hydrologi. Den fuktige skogbunnen er noen steder påvirket av dype kjørespor som på mindre areal har påvirket dreneringsforholdene. Ei kraftledning krysser nedre del av området. I øst kommer det inn en nedlagt lavspent kraftlinje. Enkelte stolper står igjen og det ligger ledninger langs bakken. Lokaliteten er stor og har velutviklet og relativt urørt skog med forekomst av flere regionalt interessante arter. Den anses derfor minst å ha verdien B - viktig naturtype.

Lokalitet	5 Myr ved Stordalen
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510005
Naturtype	Rikmyr
Naturtypekode	A05
Verdisetting	C – Lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	35
Areal (daa)	4,23
Besøkt dato	03.07.02
UTM (WGS84)	33W XS 064, 065

Dette er en mindre myrlokalitet der *rikmyr* utgjør deler av arealet. Myra ligger inntil en kildehorisont i nedre kant av en terrasse, og har en svært sammensatt karakter. I nedre del er det et lite tjern med sumpvegetasjon hvor bl.a. bukkeblad, myrhatt og elvesnelle vokser. Ellers finnes løsbunnsmyr som gradvis går over i rik mykmatte- og fastmattemyr mot myrkanten, med bl.a. de kravfulle artene myrtevier, stor myrfiol, jåblom og piperenserrose. I øvre kant er det en sone av rik sumpskog med istervier, setervier og dunbjørk.

Lokaliteten utgjør et lite areal, men er vurdert som verdifull på grunn av variert typesammensetning, innhold av rikmyr-vegetasjon, samt at den ligger inne i en viktig skoglokalitet. Myr- og sumparealer innenfor tette skogsmiljøer skaper kanteffekter, fysisk variasjon og en større artsdiversitet. Et gammelt gjerde med netting og piggtråd går nær myra i øvre kant. Dette er sterkt forfalt, og i partier ligger nettingen bøyd ned til bakken slik at den ikke har noen sperreeffekt. Rikmyr er en prioritert naturtype, men da lokaliteten er liten anses den kun å være lokal viktig.

Lokalitet	6 Skog i Stordalen
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510006
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	C – Lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	40
Areal (daa)	11,14
Besøkt dato	03.07.02
UTM (WGS84)	33W XS 0634, 062

Dette er en rik og produktiv skoglokalitet. Nærmest elva består den av *gråor-heggeskog* av flommarkstype. Opp mot Stordalen går den over i ravinetype i veksling med *rikere sumpskog*. Lokaliteten inneholder partier med noe yngre, kulturpåvirket skog der feltsjiktet er sterkt dominert av mjødurter eller stornesle på steder med åpnere tresetting. Skogen er tett,

stedvis med et lukket kronesjikt. Under befaring ble det observert betydelig med spor etter beitende elg samt mange arter av revirhevdende spurvefugler.

Lokaliteten er noe påvirket av en gammel kanal, som innenfor et mindre område kan ha endret jordhydrologi og vegetasjon. Opprinnelig sumpskog kan således ha utviklet seg til *gråor-heggeskog*. Noen mindre arealer er sannsynligvis påvirket av gammel hogst eller annet inngrep. Her er skogen godt etablert, og utvikler seg mot en tilstand med preg av naturskog. Lokaliteten er relativt påvirket og anses derfor å være lokalt viktig.

Lokalitet	7 Skog øst for Stordalen
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510007
Naturtype	Gammel lauvskog
Naturtypekode	F07
Verdisetting	C – Lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	45 - 85
Areal (daa)	42,56
Besøkt dato	27.10.02
UTM (WGS84)	33W XS 070, 064

Lokaliteten danner ei bratt, nordvendt terrasseskråning mellom Elvegårdselva og plataet på Elvegårdsmoen. Den består av variert lauvskog tilhørende naturtypene *gammel lauvskog* av utforminga ”gamle bjørkesuksesjoner” og *gråor-heggeskog*, ”ravineutforming”, *bjørkeskog med høgstauder* og åpen, bjørkedominert småbregneskog. De to førstnevnte vegetasjonstypene dominerer.

Et lite areal ovenfor Stordalen lengst i vest er berørt av hogst, og det er noe tilplantet gran. Den øvrige delen, som har fall direkte mot Elvegårdselva, består av gammel, intakt naturskog. Skogen er gjennomgående ensjiktet og glissen. Særlig gråorskog-arealene har mye død ved, der det meste består av liggende stammer etter rotvelt. Foruten gråor og bjørk er det et større innslag av silkeselje; i tillegg finnes rogn og svartvier. Feltsjiktet er dominert av bringebær, høye urter og bregner. I den bratteste delen midt i området er det et utrast parti med åpen jord.

Skogmiljøet er relativt urørt og påvirkes av naturlige prosesser som jordglidning og raserosjon. Det danner kantskog mot det varig vernede vassdraget samtidig som det grenser opp til de sterkt berørte arealene på Elvegårdsmoen, og fungerer derfor som en buffersone. Hele elvebredden langs denne strekninga er intakt, der naturlige erosjons- og sedimenterings-prosesser virker.

En gangsti følger området ovenfor elvekanten. I en smal sone langs stien er vegetasjonen grasdominert. Et sperregjerde med netting og piggtråd går fra stien og opp til terrassekanten. Dette er delvis nedfalt slik at nettingen ligger bøyd mot bakken. En mast med strømførende ledninger som ender ved et lite skur, berører nedre del av lokaliteten. Det har tidligere vært kastet avfall ned skråninga. En del metallavfall er nå synlig over vegetasjonen. Skogen er relativt velutviklet og lite påvirket, men anses kun å være lokalt viktig.

Lokalitet	8 Medbyelva
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510008
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	C – Lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	10
Areal (daa)	13,67
Besøkt dato	19.09.02
UTM (WGS84)	33W XS 053, 049

Lokaliteten består av flompåvirka randskog langs ei strekning hvor Medbyelva har et lite fall på vest- og sørsida av vegen. Naturtypen består av *gråor-heggeskog* med innslag av partier med *rikere sumpskog* av "gråor-istervier-utforming" (figur 7). Området som inneholder flomrenner og vannfylte groper, er trolig årlig overflommet. Skogen viser en moden tilstand med et variert og sammensatt miljø. Tresjiktet består av gråor, istervier, svartvier og bjørk. Det er en del læger og stående død ved. De epifyttiske lavartene grynvreng, lodnevrenge, filthinnelav og kystårenever gir en viss indikasjon på et skogmiljø med god kontinuitet. Undervegetasjonen er godt utviklet, dominert av mjødurt og strutseving. Langs flomrenner vokser fjellkvann.

Figur 7. Gråorskog langs Medbyelva. Foto: Harald Bratli

Flommarksskogen på denne lokaliteten viser et dynamisk vegetasjonssamfunn med sesongvariasjoner etter vannstanden. Gråor og vierarter har ei rask omløpstid som skaper en jevn tilførsel av nedbrutt trevirke. Lokaliteten er delt i to ved at en ny veg med høy fylling er bygd over elvedalen. Vanntransport og flomvirkning kan være noe påvirket av dette. Lokaliteten har rik vegetasjon, men er en del påvirket og innklemt mellom veiskjæringer. Den er derfor kun lokalt viktig.

Lokalitet	9 Skog under Medbyklubben
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510009
Naturtype	Gammel lauvskog
Naturtypekode	F07
Verdisetting	C – Lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	50 - 150
Areal (daa)	61,97
Besøkt dato	03.07.02
UTM (WGS84)	33W XS 059, 047

Dette er et bjørkedominert lauvskogsområde i bratt helling mellom Medbyelva og Medbyklubben. Arealene inneholder naturtypene *bjørkeskog med høgstauder* og *gammel lauvskog*. Skogen er uten synlige spor etter hogst eller annen påvirkning. Den vestlige delen av lokaliteten består av produktiv bjørkeskog av høgstaudetype i veksling med småbregnetype. Deler av arealet har betydelige mengder av liggende, døde trær samt stående, døde stammer. Den østlige delen domineres av lauvskog i bratt terreng, der jorddybde og vanntransport varierer sterkt. Bergskrenter veksler med dyplendte partier og hellinger med skredblokker, og skaper stor variasjon i skogutforming og artssammensetning. Bjørk og osp dominerer. I tillegg finnes rogn, hegg, silkeselje, gråor og svartvier. Stedvis finnes busksjikt med bringebærkratt, einer, hegg og villrips. Berggrunnen som er basisk, gir opphav til en interessant og velutviklet bergflate-flora, der også fjellplanter forekommer. Rosenrot dominerer større flater, og rødsildre opptre vanlig på skredblokker (figur 8). Av kravfulle arter ble ellers registrert gulsildre, knoppsildre, snøsilde, fjelltistel, fjellfrøstjerne og fjellarve. I torvopphopninger på berg vokser bl.a. kranskonvall, ballblom og fjellstarr.

Figur 8. Rødsildre vokser på blokker og bergvegger i lokalitet 9. Foto: Per Bjørklund.

Den største verdien av dette området ligger i naturtypen *gammel lauvskog* av utforminga gamle bjørkesuksesjoner. Området er ellers verdifullt på grunn av stor variasjon i skogmiljøet og kalkkrevende vegetasjon på bergflater. Det anses derfor å være lokalt viktig.

Lokalitet	12 Kantskog mot Elvegårdselva, strekning A
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510012
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	C – Lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	5 – 75
Areal (daa)	94,42
Besøkt dato	03.07.02, 27.10.02
UTM (WGS84)	33W XS 056, 065

Lokaliteten omfatter et sammenhengende skogsparti på en ca. 2,5 km strekning langs elva, fra lokalitet 1 og opp til området med militær bebyggelse ved Stordalen. Den vesentligste delen består av *gråor-heggeskog*, ellers inngår *rikere sumpskog* og partier med fattigere skogtyper. Skogen som består av flere aldersfaser, danner randskog langs ei lengre strekning av Elvegårdselva.

Skogen langs denne strekningen utgjør del av et større helhetlig skogområde i ravedalen til Elvegårdselva, og binder elvesystemet naturlig sammen med andre verdifulle lokaliteter. Skogarealene har betydelige kvaliteter som viltområde. Arealene som nå er påvirket av hogst og andre inngrep, er her vurdert som restaureringsområder som ved naturlig gjenvekst eller restaureringstiltak på lang sikt vil kunne oppnå en naturskogstilstand.

Betydelige deler av skogen er påvirket av eldre hogster, og langs elva finnes strekninger med elveforbygninger. Korte vegstrekninger krysser lokaliteten. I vest fins fuktige skogparti som er berørt av kanalisering samt dype hjulspor etter tunge kjøretøy. Et granplantefelt er anlagt langs den høye, bratte ravineskråninga som går opp mot Stordalen. Det meste av tilplantet areal er ikke skjøttet, og framstår nå som blandingsskog av gran og løvtrær. Lokaliteten er en del påvirket og anses kun som lokalt viktig.

Lokalitet	13 Kantskog mot Elvegårdselva, strekning B
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510013
Naturtype	Gråor-heggeskog
Naturtypekode	F05
Verdisetting	C – Lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	40 – 90
Areal (daa)	12,53
Besøkt dato	03.07.02, 27.10.02
UTM (WGS84)	33W XS 072, 065

Området består av lauvskog på flatt og lett hellende terreng i området Stordalen innover til skråninga mot Elvegårdsmoen. Det omfatter i hovedsak rikere skogtyper. Lokaliteten er kulturpåvirket og omfatter også noe yngre pionerskog av fattigere typer. Den inneholder naturtypene *gråor-heggeskog* og *rikere sumpskog*, og danner randskog mot Elvegårdselva

som er varig vernet (Fylkesmannen i Nordland 2000). Skogen langs denne strekningen vil ha samme funksjon for elvesystemet som beskrevet i lokalitet 12.

Arealene som nå er påvirket av hogst og andre inngrep, er her vurdert som restaureringsområder som ved naturlig gjenvekst eller restaureringstiltak vil oppnå en naturtilstand. Lokaliteten er en del påvirket og anses kun som lokalt viktig.

3.2 Viltområder

Nedenfor følger en beskrivelse av prioriterte viltområder i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt (se kartvedlegg 2).

Prioritert viltområde	1 Rapdalen
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510002
Verdisetting	A- Svært viktig viltområde
Høyde over havet (m)	5 - 40
Areal (daa)	60,01
Besøkt dato	03.06.02, 03.07.02, 19.09.02
UTM (WGS84)	33W XS 049, 065

Dette er et større område med *gråor-heggeskog* i helling langs nordsida av Elvegårdselva fra Rapdalen østover mot Dallan (jf. beskrivelse av Naturtypeområde 2). Både gråorskoger og rike sumpskoger danner svært varierte og produktive miljø som vil huse mange arter av insekter og andre leddyr. Disse forholdene skaper gode betingelser som hekke- og ernæringsområde for insektetende fugler. For elg utgjør disse skogtypene særlig gode oppholds- og beiteområder.

Ved befaring ble det registrert en rik fuglefauna, særlig i øst mot Dallan og Hestneset hvor artsantall og individtetthet var størst. Det ble observert 30 arter 03.06.02, derav 25 spurvefuglarter, samtlige i observasjonskategoriene ”sikker hekking” og ”mulig hekking”. Dvergspett (*hensynskrevende*) ble observert, og det ble funnet gamle reirhull etter tidligere dvergspettekking. Et tett, beskyttet skogmiljø sammen med gode beitekvaliteter gjør området godt egnet for elg. I østlige delen ble det sett jevnlig med beitemerker og tråkkspor etter elg. Lokaliteten er et godt beiteområde for elg og har en rik fuglefauna med én sjelden art og anses derfor som et svært viktig viltområde.

Prioritert viltområde	2 Skogen ved Elvegårdsmyr
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510004
Verdisetting	A- Svært viktig viltområde
Høyde over havet (m)	20 - 70
Areal (daa)	148,96
Besøkt dato	03.06.02, 03.07.02, 19.09.02
UTM (WGS84)	33W XS 056, 062

Lokaliteten består av et større, godt avgrenset skogområde med *gråor-heggeskog* og *rikere sumpskog* (jf. beskrivelse under naturtypeområde 4) (figur 9). Dette skogområdet er av

lokalkjente karakterisert som et viktig beiteområde for elg, og det er blitt sett ku med kalv innenfor området (Svein Magne Elverum, pers. medd.). Det ble under befaring sett mye spor etter vinterbeiting på vier. I tillegg var det ferske spor og beitemerker på vegetasjonen, samt flere liggeplasser. Etter spormerker å dømme, fungerer området som helårsbeite for elg.

Av fugl ble det registrert totalt 29 arter 3. juni 2002. Av disse var det 24 spurvefuglarter. Flere arter har stor bestandstetthet og de fleste registrerte artene var revirhevdende. Det ble registrert mange spor etter spetter på næringssøk, og det ble funnet et reirhull etter dvergspett (*hensynskrevende*). Gulsanger, en fåtallig og ujevnt utbredt art i regionen, ble registrert med 4, muligens 5 syngende hanner. Dette er en svært høy tetthet. Gjerdesmett, en annen fåtallig art, ble observert med utfløyne unger. Dette skogområdet er et variert og produktivt viltområde. Spesielt fremheves en arts- og individrik fuglefauna, spor etter hekkende dvergspett, samt oppholds- og beiteområde for elg. Dette er et svært viktig viltområde på grunn av den rike fuglefaunaen med flere sjeldne arter, og fordi det gir godt beite for elg.

Prioritert viltområde	3 Berghamrer ovenfor Djupdalen
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510011
Verdisetting	B – Viktig viltområde
Høyde over havet (m)	75 - 315
Areal (daa)	357,40
Besøkt dato	03.06.02
UTM (WGS84)	33W XS 071, 055

Lokaliteten danner ei bratt, høy skrent i nordvestlig helling mot Elvegårdsmoen. De fremste delene består av grunnlendt, uproduktiv bjørkeskog med usammenhengende utstrekning, samt rasmarker med ur. Ovenfor de skogdekte arealene står steile berghamrer. Berghamrene er typiske lokaliteter for klippehekkende fugler, i første rekke ravn, taksvale og rovfugler, og de utgjør en potensiell hekkebiotop for andre rovfuglarter. Det ble observert reir med rugende fjellvåk, i tillegg to gamle rovfugltreir i de steileste bergpartene. Ringtrost og bergirisk, som ble observert i det samme område, kan sannsynlig hekke her. Bergirisk er gitt status som norsk ansvarsart i den nasjonale rødlista, og Norges andel av den europeiske bestand er angitt til 59%.

Dette området er sterkt forstyrret av skyting og ulike aktiviteter omkring skytebanen, og bare arter med toleranse mot skytestøy vil kunne hekke under rådende forhold. Trolig er fjellvåk eneste hekkende rovfuglart innenfor denne lokaliteten, men også tårnfalk er kjent for å være tolerant for forstyrrelser. Lokaliteten anses som et viktig viltområde på bakgrunn av de observerte fugleartene.

Prioritert viltområde	4 Elvegårdelva
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510010
Verdisetting	B- Viktig viltområde
Høyde over havet (m)	5 - 45
Areal (daa)	83,29
Besøkt dato	03.06.02
UTM (WGS84)	33W XS 060, 0657

Elvegårdselva følger hele den nordre kanten av Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt. Vassdraget omfattes av Verneplan III på grunn av egnethet som typevassdrag med urørt karakter og store friluftsinnteresser (se Fylkesmannen i Nordland 2000). Det er følgelig vernet mot kraftutbygging.

Det foreligger spredte opplysninger om vilt knyttet til elvemiljøet. Det ble under feltbefaringen observert vanlig frosk i flommarksskog nær elva og strandsnipe i elvekanten. I randskogen langs elveløpet, særlig i oreskog på flate flommarkpartier, ble det registrert en individ- og artsrik spurvefuglfauna. Randskogen utgjør viktige elgbeiter, der dyra jevnlig forserer elva mellom beitearealene (S. M. Elverum, pers. medd). Dvergspett (*hensynskrevende*) ble observert i en tilgrensende og en nærliggende skoglokalitet under befarings. Oter (*bør overvåkes*) skal være relativt vanlig innenfor vassdraget, og det er funnet laks ved elva som er drept av oter (Narvik kommune 2000).

3.3 Ferskvann

Nedenfor følger beskrivelse av den ene prioriterte ferskvannslokaliteten som er identifisert i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt (se kartvedlegg 3).

Lokalitet	10 Elvegårdselva
Lokalitetsnummer i Natur 2000	180510010
Ferskvann	Andre viktige forekomster
Verdisetting	A – Svært viktig
Høyde over havet (m)	5 - 45
Areal (daa)	83,29
Besøkt dato (Dersom tilgjengelig)	03.06.02
UTM (WGS84)	33W XS 060, 067

Elvegårdselva, som er et av de største vassdraga i regionen, følger hele den nordlige kanten av Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt. Langs denne strekningen følger løpet en trang ravinedal som har skåret seg gjennom dype løsavsetninger, avsatt av hav og breelv. Marin leire blottlegges i belter langs ravinekantene. Elvegårdsvassdraget er ikke regulert, og ble vernet mot kraftutbygging i Verneplan III på grunn av egnethet som typevassdrag med urørt karakter og store friluftsinnteresser (se Fylkesmannen i Nordland 2000). På bakgrunn av dette behandles hele elvestrekninga under ett i denne rapporten.

Elva er fiskeførende og er vurdert til å ha stort oppvekstpotensiale for lakseyngel i regional målestokk (Fylkesmannen i Nordland 2000). Vassdragene ellers i regionen er mye berørt av reguleringer og tekniske inngrep. Den nedre delen langs Elvegårdsmoen og til sammen 5 km oppover har gode gytefiskbestander av laks og sjørørret. Det er også antatt at sjørørre

kan gyte i vassdraget (Narvik kommune 2000). I mengde dominerer laks sterkt, og Elvegårdselva er det eneste vassdraget i Narvik kommune med en levedyktig bestand av laks. Registrerte årlige fangster i perioden 1994 –98 av laks- og sjørret har variert mellom 58 og 248 kg (Narvik kommune 1999).

Den nedre delen og strekningen langs Elvegårdsmoen er påført inngrep som har gitt ugunstige og til dels skadelige endringer av elvemiljøet. Dette gjelder forbygning og steinsetting langs elvekantene i tillegg til graving i elveløpet og terskelbygging noe lenger opp i elva. I den lakseførende delen er ca. 40% av elvebreddene berørt av flomverk og forbygginger. Avstenging av flomvannsløp med ørområder og flommarksvegetasjon i tillegg til ødelagt kantvegetasjon har sannsynligvis redusert det biologiske mangfoldet i elvemiljøet. Dette innbefatter kantskogen (Fylkesmannen i Nordland 2000). Leddyrfaunaen (insekter, edderkopper, krepsdyr), som utgjør viktig element i næringskjedene, er trolig berørt, men dette er ikke nærmere undersøkt.

3.4 Rødlistearter

Nedenfor gis en oversikt over nasjonalt rødlistede og regionalt sjeldne arter registrert i undersøkelsesområdet. Rødlistestatus er basert på den nasjonale rødlista (Direktoratet for naturforvaltning 1999b). Totalt to rødlistede arter og en ansvarsart er kjent fra området. Ansvarsarter er arter som har en relativt stor andel av totalbestanden innenfor landets grenser, og som Norge derfor har et spesielt forvaltningsansvar for. I tillegg er nevnt 2 arter som er vurdert som regionalt (til lokalt) interessante. Informasjonen er tilgjengelig i Natur2000.

3.4.1. Nasjonalt rødlistede arter

Oter - *Lutra lutra*

Oter, som i den nasjonale rødliste står i kategorien *bør overvåkes*, er angitt å forekomme relativt vanlig innenfor vassdraget, og det er blitt funnet laks ved elva som er drept av oter. (Narvik kommune 2000)

Dvergspett - *Dendrocopus minor*

Dvergspett er gitt status *hensynskrevende* i den nasjonale og den nordiske rødlista. I Bernkonvensjonen står den oppført blant arter som medlemslandene er forpliktet å gi sterkt vern og sikre leveområdene til. Dvergspett er i sterkere grad enn andre spettearter knyttet til gråorskoger, og viser klar preferanse for elvenære skogmiljø med mye stående død ved. Dvergspett ble observert i en lokalitet, og det ble funnet gamle reirhull etter tidligere dvergspetthekking på to steder, innenfor lokalitet 2 - Rapdalen og lokalitet 4 - Skogen ved Elvegårdsmyran.

Bergirisk - *Carduelis flavirostris*

Bergirisk er ikke regnet som truet i Norge, men arten er i rødlista inkludert blant de norske ansvarsartene, og Norges andel av den europeiske bestanden er angitt til 59 %. Bergirisk ble observert i hekkesesongen og ved potensielt hekkeområde ved bergskrentene i lokalitet 11 - Berghammer ovenfor Djupdalen. Andre indikasjoner for hekking i dette området foreligger ikke, og det er derfor ikke laget utbredelseskart.

3.4.2. Regionalt sjeldne, men ikke rødlistede arter

Vanlig blåfiltlav - *Degelia plumbea*

Denne lavarten har en oseanisk utbredelse i Norge. Den har sin hovedutbredelse i Norge på Vestlandet og et stykke oppover langs kysten i Trøndelag. Videre nordover tynnes den gradvis ut og det er kun kjent et fåtall funn nord for Elvegårdselva. På Østlandet er den sjelden og den er mye benyttet som indikator for naturmiljøer med høy verdi (se for eksempel Haugset et al. 1996, Bratli, 2001). Laven står på lista over Fennoskandiske ansvarsarter (Direktoratet for naturforvaltning 1999b). Den ble funnet i lokalitet 4 - Skogen ved Elvegårdsmyran. Her vokste den meget sparsomt på gammel svartvier.

Olivenlav - *Fuscopannaria mediterranea*

Olivenlav har også en oseanisk utbredelse i Norge, med flest funn på Vestlandet. Den tynnes meget raskt ut nordover og det er kun spredte funn i Trøndelag. Ellers er den kun funnet en gang i Troms. Dette er derfor første gang arten er registrert i Nordland, og arten er klart regionalt sjelden (se for eksempel Norsk lavdatabase: <http://www.nhm.uio.no/botanisk/lav/>). Den står for øvrig på den nordiske rødlista som hensynskrevende (jf. Direktoratet for naturforvaltning 1999b), og den regnes som en god indikator for områder med høy naturverdi.

3.5 Sammenveide områder

Nedenfor følger beskrivelse av de sammenveide områdene som er identifisert i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt (se kartvedlegg 4). Forvaltningsrådene skiller mellom alminnelig ferdsel og soldater til fots. Dette gjøres da soldater til fots her regnes som større, organiserte øvelser bestående av flere lag. Dette vurderes å ha større påvirkning på terrenget enn sporadisk friluftaktivitet.

1. Nes nord for Elvegården - Lokalt viktig område for biologisk mangfold, C

Lokaliteten omfatter *gråor-heggeskog* av ulike utforminger langs et markert nes på sørsida av Elvegårdselva. Den består av både bratt, ustabil ravineskog med raspartier og flommarksskog med gamle flomvannsløp. Skogmiljøet er variert med innhold av flere treslag samt død ved. Her er produktiv og artsrik vegetasjon med innhold av mer kravfulle arter. De viktigste kvalitetene i dette området er den frodige gråorskogen av ravine- og flommarks-type. Disse skogene er først og fremst knyttet til leiravsetninger langs større vassdrag, og de er relativt sjeldne i regionen. Et annet viktig forhold er at lokaliteten grenser opp til det varig verna Elvegårdsvassdraget. Det er observert et relativt høyt antall revirhevdende spurvefugler.

Lokaliteten er påvirket av et granplantefelt, og noe bjørk er plukkhogd mot kanten av et mer hogstpåvirka areal. Forbygninger langs elva har trolig en svært negativ påvirkning på arealene med flommarksskog.

Forvaltningsråd

Lettere kjøretøy tillates kun på frossen og snødekt mark. Andre kjøretøy tillates ikke. Skyting med løsammunisjon tillates, unntatt i tidsrommet 15.04. – 01.08., av hensyn til hekkende fugler. Av samme hensyn må ikke lavtflyging med helikopter foregå i dette tidsrommet. Skarpskyting eller sprengning innenfor lokaliteten er ikke tillatt. Bivuakking, stillingsutbygging, nedbygging, samt terrenginngrep av enhver art tillates ikke.

Et skånsomt uttak av bjørk kan tillates på arealer lengst bort fra elva. Hogst på arealer med flommark-skog, og av gråor eller vier/selje tillates ikke. Rydding/ hogst i kraftlinjetraseen anbefales gjort i samråd med personer med tilstrekkelig biofaglige kvalifikasjoner. Etter en framtidig avvirkning av granplantefeltet anbefales at dette arealet ikke tilplantes på nytt. Isteden må hogstarealet restaureres ved å la det vokse til med stedegen løvskog etter naturlig foryngelse. Et alternativt restaureringstiltak kan være å avvirke granbestandet før hogstmoden alder og således framskynde en restaurering av området. Hogstpåvirket løvskog vil utvikles til en naturtilstand.

2. Rapdalen - Svært viktig område for biologisk mangfold, A

Dette er en større lokalitet med *gråor-heggeskog* i helling langs nordsida av Elvegårdselva fra Rapdalen østover mot Dalan. Lokaliteten inneholder også partier med *rikere sumpskog*. De største verdiene ligger i den velutviklede ravine-gråorskogen, som er sjelden i regional

målestokk. Skogpartiet ved Rapet danner en viktig buffersone mellom Elvegårdselva og tettstedarealene ovenfor. Det ble registrert relativ høy tetthet samt mange arter av revirhevdende spurvefugler. Den rødlistede arten dvergspett (*hensynskrevende*) ble observert, og det ble funnet reirhull etter tidligere hekking.

Omlag hele strekningen langs Elvegårdselva er forbygget, slik at de ytterste delene i liten grad er påvirket av flom. Kantvegetasjon mangler på lengre strekninger. En kraftledning krysser nedre del av lokaliteten. På arealet nærmest Hestneset er noe bjørk hogd. I skråningen mellom elva og tettstedbebyggelsen er det deponert noe avfall. En gammel veg som er mye nyttet som turveg, med forbindelse til gangbru over elva, krysser området lengst i øst.

Forvaltningsråd

I hekkeperioden for fugler, tidsrommet 15.04. – 01.08., skal området skånes for forstyrrende aktiviteter. Det gjelder alle typer militær øving. Soldater til fots, skyting med løsammunisjon og lavtflyging med helikopter er ikke tillatt i tidsrommet 15.04. – 01.08. Bruk av snøskuter er kun tillatt på tilfrosset, snødekt mark. Bruk av andre kjøretøy tillates ikke. Følgende aktiviteter er ikke tillatt: Skarpskyting, sprengning, bivuakking, stillingsutbygging, nedbygging eller noen former for terrenginngrep.

Det anbefales at skogen får utvikle seg fritt uten noen form for skjøtsel og nye inngrep, slik at hogstpåvirkede skogareal over tid vil nærme seg naturskogstilstand. Framtidig hogst i området skal unngås, unntatt moderat uttak av bjørk i de delene av området som ligger lengst fra vassdraget. Avfall som er deponert ned i skogen fra boligfeltet Rapet må fjernes, og tømning av mer avfall skal ikke forekomme. Ryddingshogst langs kraftledning skal planlegges i samråd med personer med biologisk kompetanse. Veggen øst i området glir godt inn i terrenget, og bør opprettholdes som turveg.

3. Hestneset - Lokalt viktig område for biologisk mangfold, C

Lokaliteten består av *gråor-heggeskog* av flommarksskog-utforming på ytterste delen av Hestneset. Nærmest elva er det en aktiv og ustabil flommarkssone som ikke er forbygget, og hvor den naturlige dynamikken langs elveløpet er lite påvirket. Både naturlige prosesser (suksesjon) og kulturpåvirkning gjør at lokaliteten mangler kontinuitetspreg. Området har en variert spurvefuglfauna.

Forvaltningsråd

Skyting med løsammunisjon samt lavtflyging med helikopter tillates med unntak av perioden 15.04. – 01.08. Soldater til fots kan ferdes i området uten restriksjoner, men annen øvingsaktivitet skal ikke forekomme. Snøskuter kan bare brukes på frossen og snødekt mark.

Inngrep eller påvirkninger som kan endre de naturlige, økologiske prosessene i området må ikke forekomme. Derfor tillates ikke hogst, nedbygging eller andre inngrep i terrenget.

4. Skogen ved Elvegårdsmyran - Svært viktig område for biologisk mangfold, A

Dette er den største lokaliteten med gråorskog i skyte- og øvingsfeltet. Vegetasjonen danner en mosaikkartet veksling mellom *gråor-heggeskog* og *rik sumpskog* (figur 9.) Ellers dominerer flommarkspreget gråorskog arealene, som her ligger på marin leire. Nederste delen består av *rik sumpskog* på gammel drenert torvmark. I terrasseskråninga mot selve moen er det en særlig produktiv og storvokst gråorskog av ravine-utforming. Det finnes rikelig med død ved i ulike nedbrytingsfaser. Epifyttfloraen er godt utviklet med blant annet de regionalt sjeldne lavartene vanlig blåfiltlav og olivenlav, som ble funnet på svartvier. Begge regnes som indikator for miljøer med høy naturverdi.

Figur 9. Rik sumpskog i lokalitet 4. Foto: Per Bjørklund.

Det ble registrert en arts- og individrik spurvefuglfauna, og det ble funnet reirhull etter den rødlistede arten dvergspett (*hensynskrevende*). Gulsanger som er fåtallig i regionen, ble observert med uvanlig mange revirhevdende hanner. Området utgjør oppholdsområde/helårsbeite for elg.

Forvaltningsråd

Området skal være unntatt militær øvingsaktivitet som kan skade trær og annen vegetasjon. Det må således være avstengt for alle kjøretøyer, også snøskuter på vinterføre, skyting, sprengninger, stillingsutbygging og andre inngrep i terrenget. Soldater til fots eller bivuakking tillates ikke av hensyn til et slitasjesvakt jordsmonn. Lavtflyging skal ikke foregå i perioden 15.04 – 01.08. Restene av nedlagt kraftledning samt avfall i terrasseskråninga må tas bort.

Den overveiende delen av lokaliteten består av eldre og til dels gammel skog, som ikke trenger spesielle restaureringstiltak. Ingen arealinngrep eller hogst tillates.

5. Myr ved Stordalen – Lokalt viktig område for biologisk mangfold, C

Dette er en mindre myrlokalitet som inneholder frodig sumpvegetasjon, løsbunnmyr, og partier med rikmyr-vegetasjon. I kantsonen er det busksjikt der den kravfulle myrtevieren vokser, samt sumpskogvegetasjon med bl.a. istervier.

Lokaliteten er verdifull på grunn av variert sammensetning, innhold av rikmyr-vegetasjon, samt at den ligger inne i en viktig skoglokalitet. Myr- og sumparealer innenfor tette skogmiljø skaper kanteffekter, variasjon og en større artsdiversitet.

Forvaltningsråd

En hver påvirkning som kan endre hydrologien, må unngås. Torvsjikt og vegetasjon er sårbar for slitasje ved ferdsel. Følgelig er det ikke tillatt med øvingsaktiviteter på bar mark. På tilfrosset og snødekt mark kan kun disse øvingsaktivitetene tillates: Soldater til fots og bruk av snøskuter. Skarpskyting og skyting med løsammunisjon må ikke forekomme i perioden 15.04 – 01.08. Andre øvingsaktiviteter tillates ikke, med unntak av lavtflygning med helikopter. Ingen form for skogsdrift er tillatt. Stillingsutbygging, nedbygging eller andre terrenginngrep må ikke forekomme. Et gammelt, forfalt gjerde nær opp til lokaliteten blir tilrådd fjernet.

6. Skog i Stordalen - Lokalt viktig område for biologisk mangfold, C

Dette er en rik skoglokalitet med *gråor-heggeskog* av flommarks-type nærmest elva, og ravine-type i veksling med *rikere sumpskog* i stigende terreng. Skogen er stedvis kulturpåvirket og påvirket av gamle hogster, men tresjiktet er tett og godt etablert, og skogen er i ferd med å utvikle seg mot naturskogstilstand. Denne lokaliteten danner en særlig rik og produktiv del av gråor- og sumpskogarealene i det elvenære skogområdet. Det ble observert mye spor etter beitende elg, samt flere arter av revirhevdende spurvefugler.

Forvaltningsråd

Bruk av snøskuter er kun tillatt på tilfrosset og snødekt mark. Bruk av andre kjøretøyer tillates ikke. All skarpskyting, og sprengninger, bivuakkering og stillingsutbygging tillates ikke.

Hogst er ikke tillatt. Tilfylling av gammel kanal må vurderes. Andre inngrep i terrenget tillates bare som ledd i eventuelle restaureringstiltak.

7. Skog øst for Stordalen - Lokalt viktig område for biologisk mangfold, C

Området består av bratt ravineskog med ustabile partier langs terrasseskråninga mellom Elvegårdselva og plataet på Elvegårdsmoen. Her finnes naturtypene *gammel løvskog* og *gråor-heggeskog*. Arealet ovenfor Stordalen lengst i vest er berørt av hogst og det er plantet noe gran. Den øvrige delen, som har fall direkte mot elva, består av gammel, intakt naturskog med mye liggende, død ved. Hele elvebredden langs denne strekningen er intakt, der naturlige erosjons- og sedimenteringsprosesser virker.

Forvaltningsråd

Bruk av snøskuter er kun tillatt på tilfrosset og snødekt mark. Bruk av andre kjøretøyer er ikke tillatt. Skarpskyting, og sprengninger, bivuakking og stillingsutbygging tillates ikke. Det tillates heller ikke terrenginngrep.

Hogst eller andre inngrep i skogen skal ikke foretas, da det er viktig å opprettholde et skjermet skogmiljø mellom elva og arealene oppe på moen. Et forfalt gjerde, som i nåværende tilstand særlig utgjør en fare for hjortevilt, må tas ned og gammelt avfall fjernes.

8. Medbyelva - Lokalt viktig område for biologisk mangfold, C

Lokaliteten med flompåvirka randskog langs Medbyelva, er delt i to av ei høy vegfylling. Naturtypen *gråor-heggeskog* med innslag av *rikere sumpskog*, ”gråor-istervier-utforming”, inngår. Området preges av en moden skogtilstand med et sammensatt og variert miljø, mye læger og stående død ved, frodig undervegetasjon, flomrenner og vannfylte groper. Godt utviklede flommarkskoger danner produktive og artsrike miljøer og er viktige som ernærings- og hekkeområder for spurvefugler.

Forvaltningsråd

Kjøring med alle typer kjøretøy skal ikke forekomme. Skarpskyting og alle typer sprenging eller bombardering må heller ikke foretas. Ulike former for arealinngrep skal ikke skje, heller ikke bivuakking. Skogen skal unntas fra hogst.

9. Skog under Medbyklubben - Lokalt viktig område for biologisk mangfold, C

Området består av bjørkedominert lauvskog i bratt helling mellom Medbyelva og Medbyklubben. Naturtypene *bjørkeskog med høgstauder* og *gammel lauvskog inngår*. Området i vest domineres av et intakt gammelskog-miljø med en del liggende og stående død ved. I øst er det sammensatte, sterkt vekslende skogsamfunn der det inngår bergflater, skrenter og store skredblokker med kalkkrevende vegetasjon.

Forvaltningsråd

Bruk av snøskuter er kun tillatt på tilfrosset og snødekt mark. Bruk av andre kjøretøyer er ikke tillatt. Skarpskyting, og sprengninger, bivuakking og stillingsutbygging tillates ikke. Det tillates heller ikke terrenginngrep.

Hogst eller annen påvirkning som kan skade trær og skogmiljø skal ikke forekomme.

10. Elvegårdselva – Svært viktig område for biologisk mangfold, A

Elvegårdselva følger hele den nordlige kanten av Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt. Vassdraget, som er det største i regionen, er varig vernet mot kraftutbygging. Elvegårdselva er det eneste vassdraget i Narvik kommune med levedyktig bestand av laks, og i regional målestokk har det stort oppvekstpotensiale for lakseyngel. Gytefiskbestandene av laks og sjøørret betegnes som gode. Oter (*bør overvåkes*) skal forekomme relativt vanlig innenfor vassdraget. Randskogen langs elveløpet er viktige elgbeiter, der dyra jevnlig forserer elva mellom beitearealene (S. M. Elverum, pers. medd.). I den aktuelle elvestrekninga er det foretatt ulike inngrep som har hatt til hensikt å forbedre fiskeproduksjon og fiskemuligheter. Eksempler er forbygningsanlegg, steinsettinger og graving langs elveløpet. Langs en kortere vegstrekning går vegfyllinga ut i elva. Virkninger fra disse inngrepene har ødelagt kantvegetasjon og sannsynligvis redusert det biologiske mangfoldet i elva og de nærmeste arealene.

Forvaltningsråd

Flere tiltak er tidligere vurdert for å restaurere elveløp og kantvegetasjon og for å gjenopprette naturlige prosesser i vassdraget (Narvik kommune 1999). Det anbefales at disse gjennomføres:

- Åpne avstengte flomløp og gjenopprette elvas naturlige tverrsnitt.
- Gjenopprette et naturlig variert bunnsubstrat (der dette er påvirket av tilslamming og graveeffekter)
- Gjeninnføre kantvegetasjon
- Plastre områder med blottlagt leire ved bruk av stein og grus av ulik størrelse.
- Fjerne eller utbedre tekniske innretninger som i større eller mindre grad påvirker fysiske og biologiske prosesser i negativ retning.

For å unngå skader på kantvegetasjon og kantavsetninger samt minimere forurensingsfare, tillates ikke noen form for militær øvingsaktivitet langs elvebredden eller i elveleiet. Det vil også gjelde øving på islagt elv. Av hensyn til fuglelivet i tiliggende skoglokaliteter, skal lavtflyging med helikopter ikke foregå i perioden 15.04. – 01.08.

11. Berghamrer ovenfor Djupdalen - Lokalt viktig område for biologisk mangfold, C

Lokaliteten består av bratte, høye skrenter i nordvestlig helling mot Elvegårdsmoen. Arealene består av åpen lavvokst skog og krattskog, rasmarker, samt høye berghamrer og flog opp mot Flatfjellet og Hølbergan. Berghamrene danner typiske lokaliteter for klippehekkende fugler, og utgjør potensiell hekkebiotop for flere rovfuglarter. Det ble observert reir med rugende fjellvåk, i tillegg to gamle rovfuglreir i de steileste bergpartiene. Bergirisk ble observert i det samme området, og den kan sannsynlig hekke her. Området er sterkt forstyrret av skyting og ulike aktiviteter omkring skytebanen, og bare arter med høyest toleranse mot skytestøy vil kunne hekke under rådende forhold.

Forvaltningsråd

Fjellvåken som hekker her er sårbar for jevnlig ferdsel og annen menneskelig aktivitet nær hekkeplassen. Lokaliteten ligger innenfor nedslagsfeltet for skarpskyting med tyngre våpen. Hensyn til hekkende rovfugl tilsier betydelige begrensninger i øvingsaktivitet i dette området mellom 01.04. – 01.08.

Følgende aktiviteter er ikke tillatt: stillingsutbygging, sprengningsøvinger, bombardering og skarpskyting med tunge våpen. Lettere beltekjøretøyer er kun tillatt brukt på tilfrosset og snødekt mark, bruk av andre kjøretøyer tillates ikke.

For tidsperioden 01.04. – 01.08 tillates ikke allminnelig ferdsel i området, organiserte øvinger med soldater, bivuakking, skyting med løsammunisjon eller skarpskyting med lette våpen med nedslag i området, og lavtflyging med helikopter.

Inngrep i terrenget og alle former for utbygging er ikke tillatt. Lett hogst tillates i nedre del av lokaliteten unntatt i perioden 01.04-01.08.

12. Kantskog mot Elvegårdselv, strekning A – Lokalt viktig område for biologisk mangfold, C

Området består av skog med ulik utforming og tilstand på ei strekning på ca 2,5 km langs elva opp til Stordalen. Den vesentligste delen består av *gråor-heggeskog*, ellers inngår *rikere sumpskog* og små partier med fattigere skogtyper. Skogmiljøet er påvirket av tidligere inngrep, men danner kantsone til det varig vernede vassdraget, og er derfor vurdert som restaureringsobjekt. Området, som inneholder de viktige naturtypene *gråor-heggeskog* og *rikere sumpskog*, har betydelige kvaliteter som viltområde, og binder elvesystemet naturlig sammen med flere verdifulle skoglokaliteter.

De største inngrepene med varig karakter er vegbygging, elveforbygging og kanalisering. Skogmiljøet er dessuten berørt av hogst, granplanting, grøfting og kjørespor fa tunge kjøretøy.

Forvaltningsråd

Bruk av snøskuter tillates kun på tilfrosset og snødekt mark. Bruk av andre kjøretøyer tillates ikke. Skyting med løsammunisjon er ikke tillatt i perioden 01.04-01.08. Skarpskyting med tunge våpen, bombardering, sprengningsøvinger og bivuakking samt stillingsutbygging, nedbygging og lignende inngrep tillates ikke.

Skogen bør overlates til fri utvikling mot naturskogstilstand. Skogsdrift tillates ikke. Restaureringstiltak er ønskelig. Granplantinger bør avvirkes, også eventuelle selvsådde småplanter. Kun veger som anses høyst nødvendige skal beholdes. Inngrep i terrenget tillates bare som ledd i eventuelle restaureringstiltak av skogmiljøet.

13. Kantskog mot Elvegårdselva, strekning B - Lokalt viktig område for biologisk mangfold, C

Området består av løvskog på flatt og lett hellende terreng i området Stordalen innover til skråninga mot Elvegårdsmoen. Det omfatter i hovedsak rikere skogtyper. Lokaliteten er kulturpåvirket og omfatter også noe yngre pionerskog av fattigere typer.

Lokaliteten er som den forrige (Strekning A), tatt med som restaureringsobjekt med tanke på å gjenskape naturlig kantskog langs elva. Lokaliteten inneholder de viktige naturtypene *gråor-heggeskog* og *rikere sumpskog*. Lokaliteten er en del av et helhetlig skogområde i ravinedalen til Elvegårdselva, hvor den binder elvesystemet naturlig sammen med andre verdifulle lokaliteter. Skogen har kvaliteter som viltområde. Lokaliteten er påvirket av hogst, elveforbygninger og graving langs elva, en bilveg, og kanaliserte partier av sumpskog. Deler av et forfalt gjerde med piggråd og netting går gjennom området.

Forvaltningsråd

Stillingsutbygging, nedbygging og bivuakking tillates ikke. Skyting med løsammunisjon og skarpskyting med lette våpen er ikke tillatt i perioden 01.04-01.08. Bruk av tunge våpen og eksplosiver er ikke tillatt. Av kjøretøy er kun bruk av lettere beltekjøretøyer tillatt og da bare på frossen og snødekt mark.

Påvirket skog skal ved naturlig utvikling gjenskapes til naturskog. Hogst er derfor ikke tillatt. Gamle grøfter bør gjenfylles. Terrenginngrep som ikke er ledd i restaureringstiltak er ikke tillatt. Gamle gjerder som ikke har noen funksjon skal fjernes.

Tabell 1. Forvaltningsråd og restriksjoner på aktiviteter i de prioriterte områdene for biologisk mangfold i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt. Se kap. 3.5 for mer utfyllende råd.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
	Nes nord for Elvegården	Rapdalen	Hestneset	Skogen ved Elvegårdsmyran	Myr ved Stordalen	Skog i Stordalen	Skog øst for Stordalen	Medbyelva	Skog under Medby-klubben	Elvegårdselva	Berghammer ovenfor Djupdalen	Kantskog mot Elvegårdselva, strekning A	Kantskog mot Elvegårdselva, strekning B
Alminnelig ferdsel	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Tillatt	Tillatt
Soldater til føts	Tillatt	Ikke tillatt i perioden 15.04-01.08	Tillatt	Ikke tillatt	Kun tillatt på tilfrosset, snødekt mark	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Ikke aktuelt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Tillatt	Tillatt
Lettere beitekjøre- tøy (b.l.a. sneskuter)	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Ikke tillatt	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Ikke tillatt	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Ikke tillatt	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark
Andre kjøretøyer	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt
Skyting med løseammunisjon	Ikke tillatt i perioden 15.04 - 01.08	Ikke tillatt i perioden 15.04 - 01.08	Ikke tillatt i perioden 15.04 - 01.08	Ikke tillatt	Ikke tillatt i perioden 15.04 - 01.08	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Eventuell skyting på islagt vann ikke tillatt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08
Skarpskyting med lette våpen	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Tillatt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08
Bruk av tunge våpen og eksplosiver	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt
Bivuakkering	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Ikke tillatt	Ikke tillatt
Stillingsutbygging	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt
Lavflyging med helikopter	Ikke tillatt mellom 01.08	Ikke tillatt mellom 15.04-01.08	Ikke tillatt mellom 15.04-01.08	Ikke tillatt mellom 15.04-01.08	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Ikke tillatt mellom 15.04-01.08	Ikke tillatt mellom 01.04-01.08	Tillatt	Tillatt
Skogsdrift/vedhogst	Lett hogst av bjørk og rydding av kraftlinjetrasé. Se tekst i kapittel 3.5.	Lett hogst av bjørk og rydding av kraftlinjetrasé. Se tekst i kapittel 3.5.	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke aktuelt	Lett hogst tillates i nedre del unnatt i perioden 01.04-01.08	Ikke tillatt	Ikke tillatt
Nedbygging av arealer inngrep i terrenget	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke aktuelt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt
	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Tillatt bare ved restaurering	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Tillatt bare ved restaurering	Tillatt bare ved restaurering

4. Litteratur

- Bratli, H. 2001. Vegetasjon of flora i Lundsneset naturreservat, Aremark og Halden kommuner. *Fylkesmannen i Østfold, Miljøvernnavdelingen Rapport 2001:2*: 1-62.
- Direktoratet for naturforvaltning. 1996. Viltkartlegging. *Dir. Naturforv. Håndbok 11*: 1-112. Revidert 2000: <http://www.dirnat.no/archive/attachments/01/05/Viltk033.pdf>
- Direktoratet for naturforvaltning. 1999a. Kartlegging av naturtyper - verdsetting av biologisk mangfold. *Dir. Naturforv. Håndbok 13*: 1-238.
- Direktoratet for naturforvaltning. 1999b. Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998. *Dir. Naturforv. rapport 1999*: 3: 1-161.
- Direktoratet for naturforvaltning. 2000a. Kartlegging av ferskvannslokaliteter. *Dir. Naturforv. Håndbok 15*: 1-84.
- Direktoratet for naturforvaltning. 2000b. Veileder for kartproduksjon – tema biologisk mangfold. *Dir. Naturforv. notat 2000*: 5: 1-70.
- Direktoratet for naturforvaltning. 2001. Kartlegging av marint biologisk mangfold. *Dir. Naturforv. Håndbok 19*: 1-47.
- Edvardsen, E. & Lund, E. 1996. Effekter av militære skytefelt på fuglelivet. *Norsk Ornitologisk Forening Rapport 1996*: 3: 1-28.
- Elgersma, A., Asheim, V. 1998. Landskapsregioner i Norge. *NIJOS-rapport 2-98*.
- Forsvarsbygg 2002a. *Kravspesifikasjon for kartlegging av biologisk mangfold i Forsvarets områder*. Forsvarsbygg, Kompetansesenter for miljø- og kulturminnevern.
- Forsvarsbygg 2002b. Avtale om forvaltning av skog, vilt og fisk på Forsvarets eiendommer. *Forsvarsbygg, Kompetansesenter for miljø*. 1-5 + vedlegg.
- Forsvarsdepartementet 2002. Handlingsplan – Forsvarets miljøvernarbeid. *Forsvarsdepartementet, Presse- og informasjonsseksjonen*. 1-30.
- Fylkesmannen i Nordland 2001. Verdier i Elvegårdselva, Narvik kommune, Nordland. Utgitt av DN i samarbeid med NVE. *VVV-rapport 2001*: 14: 1-41.
- Haugset, T., Alfredsen, G. & Lie, M. 1996. *Nøkkelbiotoper og arts mangfold i skog*. Siste sjanse, Oslo.
- Hindrum, R., Johansson, L., Amundsen, P.-A & Markussen, K.-A. 1982. Elvegårdselv. Fugle- og pattedyrfaunaen i Elvegårdselv, Nordland og Troms, Nord-Norge. *Troms 1982*: 32: 1-48.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: *Vegetasjon*. Statens kartverk, Hønefoss.
- Narvik kommune 1997. *Område Utvikling*. Naturkvaliteter i Narvik kommune. 48 s.
- Narvik kommune 1999. *Laks og sjøørret i Narvik kommune*. 1999. 38 s. Kartvedlegg
- Narvik kommune 2000. *Areal og byggesak. Undersøkelser på gytefiskbestanden av laks, sjøørret og sjørøye i Elvegårdselva, Narvik kommune*.
- NOU (1983). Naturfaglige verdier og vassdragsvern. Objekt nr. 162 Elvegårdselva (Vassdalen)/Araædno. *NOU 1983*: 42.
- NOU (1983). Vilt og ferskvannsfisk og vassdragsvern. Objekt nr. 162 Elvegårdselva (Vassdalen)/Araædno. *NOU 1983*: 44.
- Rognerud, S. 2003. Overvåking av metallforurensing fra militære skytefelt og demoleringsplasser. *NIVA rapport LNR 4632-2003*: 1-53.
- Tromsø Museum. *Elvegårdsvassdraget med nedslagfelt*. Floristiske feltnotater med artslistor. Upublisert.

- Aanes, R., Linnell, J.D., Swenson, J.E., Støen, O.G., Odden, J. & Andersen, R. 1996a. Menneskelig aktivitets innvirkning på klauvvilt og rovvilt. *NINA oppdragsmelding* 412: 1-29.
- Aanes, R., Linnell, J.D., Støen, O.G. & Andersen, R. 1996a. Menneskelig aktivitets innvirkning på klauvvilt og rovvilt; en bibliografi. *NINA oppdragsmelding* 419: 1-28

Vedlegg 1. Naturtyper.

ELVEGÅRDSMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT

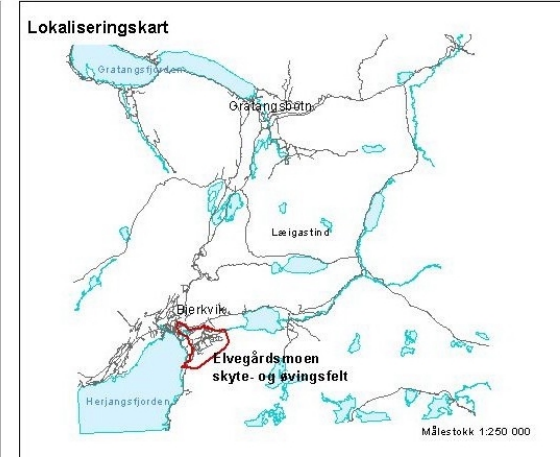
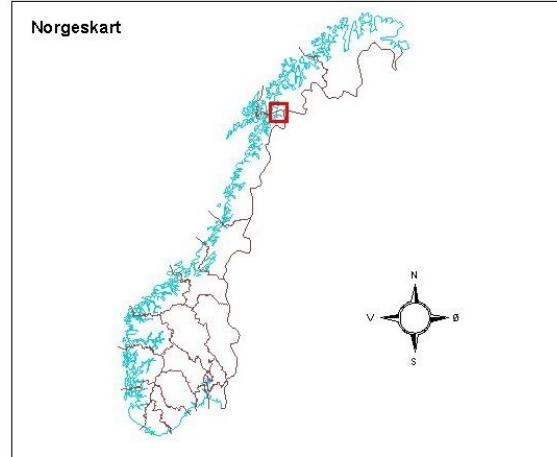
Biologisk mangfold Naturtyper

Registreringer med lokalitetsnummer. Det henvises til databasen Natur2000 og BM-rapport nr. 18 (2002) for utfyllende informasjon.

- Myr (A)
- Rasmark, berg og kantkratt (B)
- Fjell (C)
- Kulturlandskap (D)
- Ferskvann / våtmark (E)
- Skog (F)
- Kyst og havstrand (G)

- Grense leir og øvingsområde
- Vei
- Vann
- Høydekurver, ekv. 20m

Områdenr	Naturtype	Verdi
1	Gråor- heggeskog (F05)	C
2	Gråor- heggeskog (F05)	B
3	Gråor- heggeskog (F05)	C
4	Gråor- heggeskog (F05)	B
5	Rikmyr (A05)	C
6	Gråor- heggeskog (F05)	C
7	Gråor- heggeskog (F05)	C
8	Gråor- heggeskog (F05)	C
9	Gråor- heggeskog (F05)	C
12	Gråor- heggeskog (F05)	C
13	Gråor- heggeskog (F05)	C

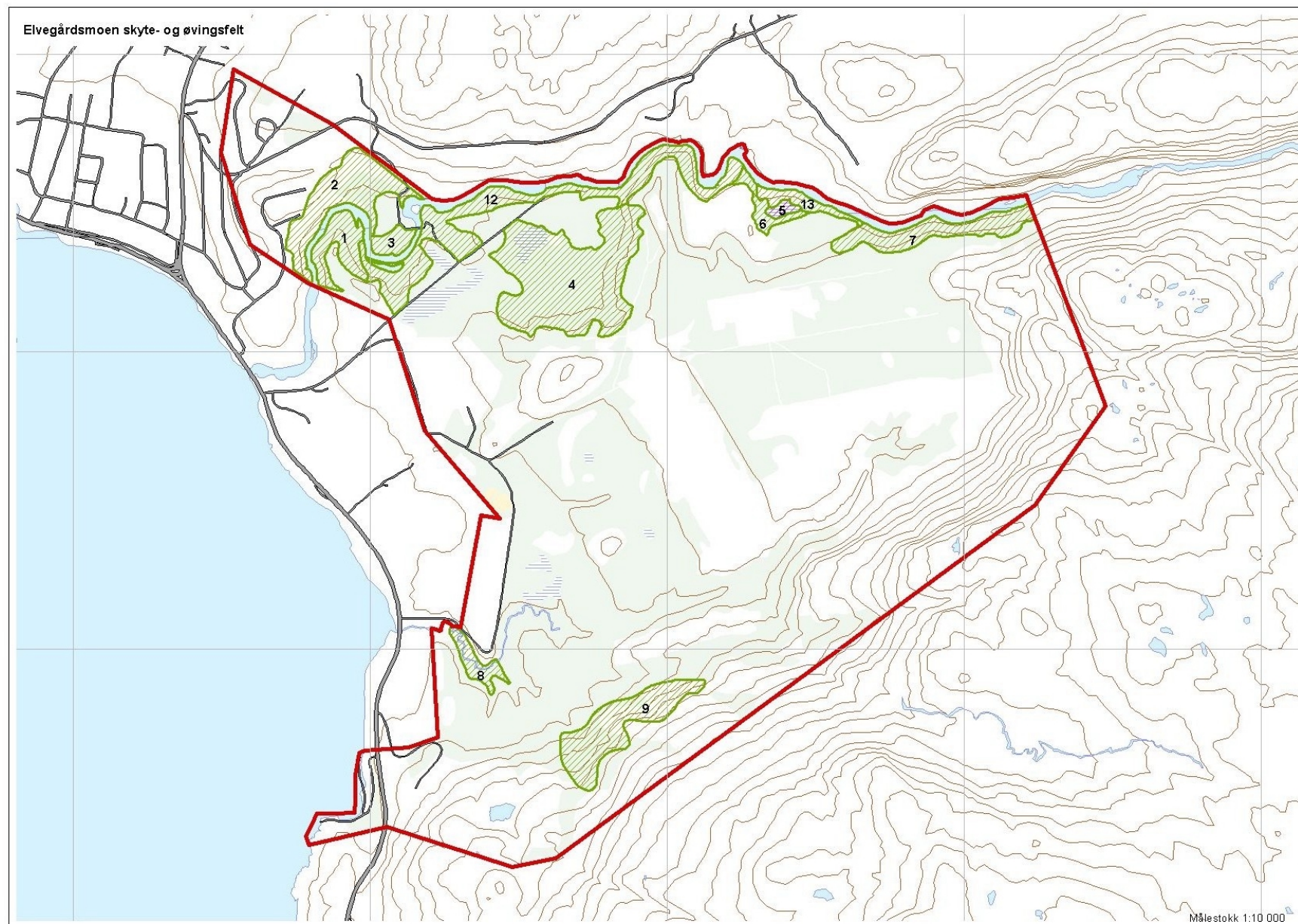

Forsvarsbygg
Eiendomsforvaltning

NIJOS
Norsk institutt for jord- og skogkartlegging

Rutenett: UTM sone 33, WGS84
Hver rute er 1 x 1 km

Kartgrunnlag:
Areal fra DMK, NIJOS
N50 fra Statens kartverk, Forsvarets avtale
Produsert 03. november 2003

Vedlegg 2. Prioriterte viltområder.

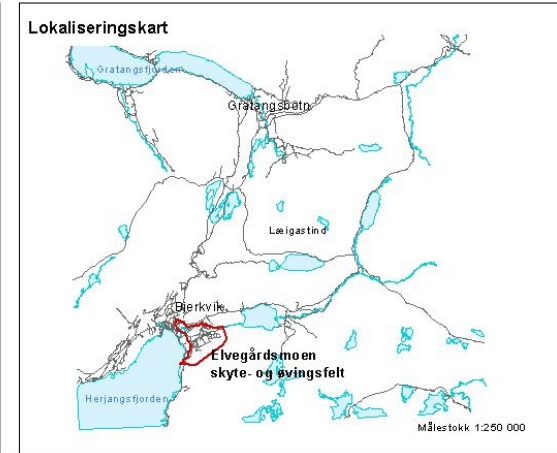
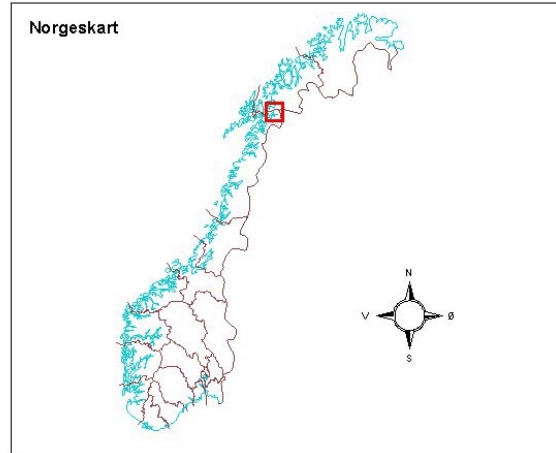
ELVEGÅRDSMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT

Biologisk mangfold Prioriterte viltområder

Områder med lokalitetsnummer.
Det henvises til BM- rapport nr. 18 (2002)
for utfyllende informasjon.

- A, svært viktig viltområde
- B, viktig viltområde
- Grense leir og øvingsområde
- Vei
- Vann
- Høydekurver, ekv. 20m

Områdenr	Lokalitet	Verdi
1	Rapdalen	A
2	Skogen ved Elvegårdsmyran	A
3	Berghammer ovenfor Djupdaler	B
4	Elvegårdselva	B

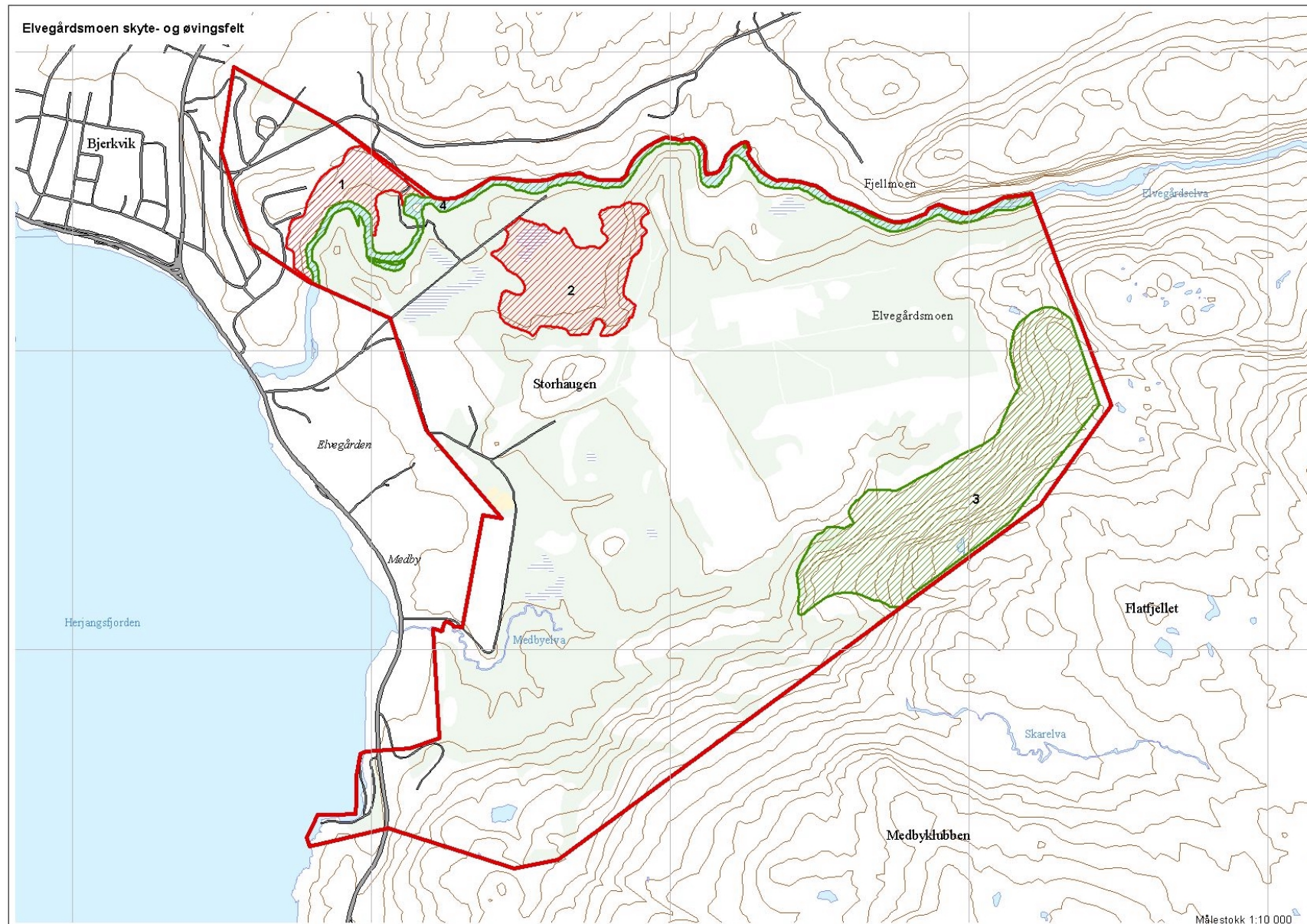
Forsvarsbygg
Eiendomsforvaltning

NIJOS
Norsk institutt for jord- og skogkartlegging

Rutenett: UTM sone 33, WGS84
Hver rute er 1 x 1 km

Kartgrunnlag:
Areal fra DMK, NIJOS
N50 fra Statens kartverk, Forsvarets avtale

Produsert 03. november 2003

Vedlegg 3. Ferskvannslokaliteter.

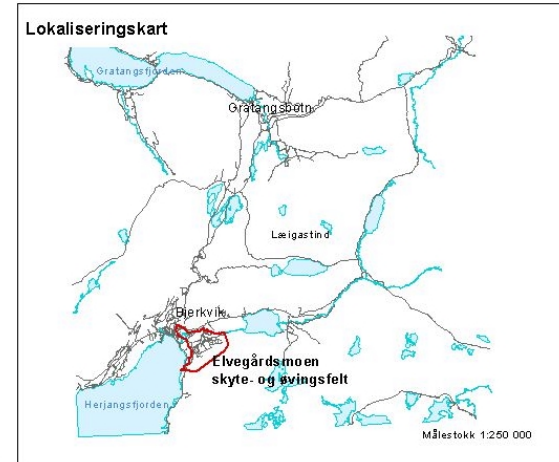
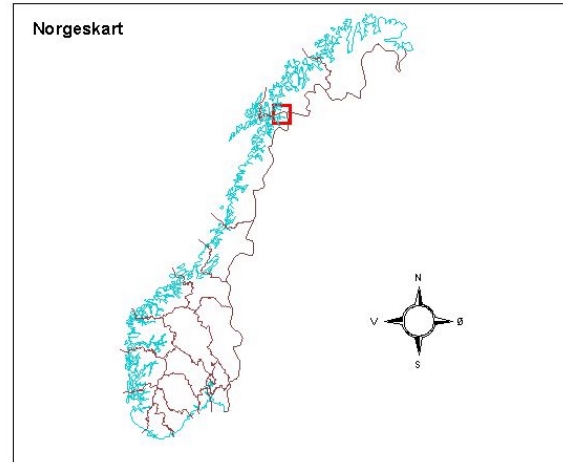
ELVEGÅRDSMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT

Biologisk mangfold Prioriterte ferskvannslokaliteter

Registreringer med lokalitetsnummer.
Det henvises til databasen Natur2000 og
BM- rapport 18 (2002) for utfyllende informasjon.

- A område - Svært viktig
- B område - Viktig
- C område - Lokalt viktig
- Grense leir og øvingsområde
- Vei
- Vann
- Høydekurver, ekv. 20m

Områdenr	Lokalitet	Verdi
010	Elvegårdselva	A

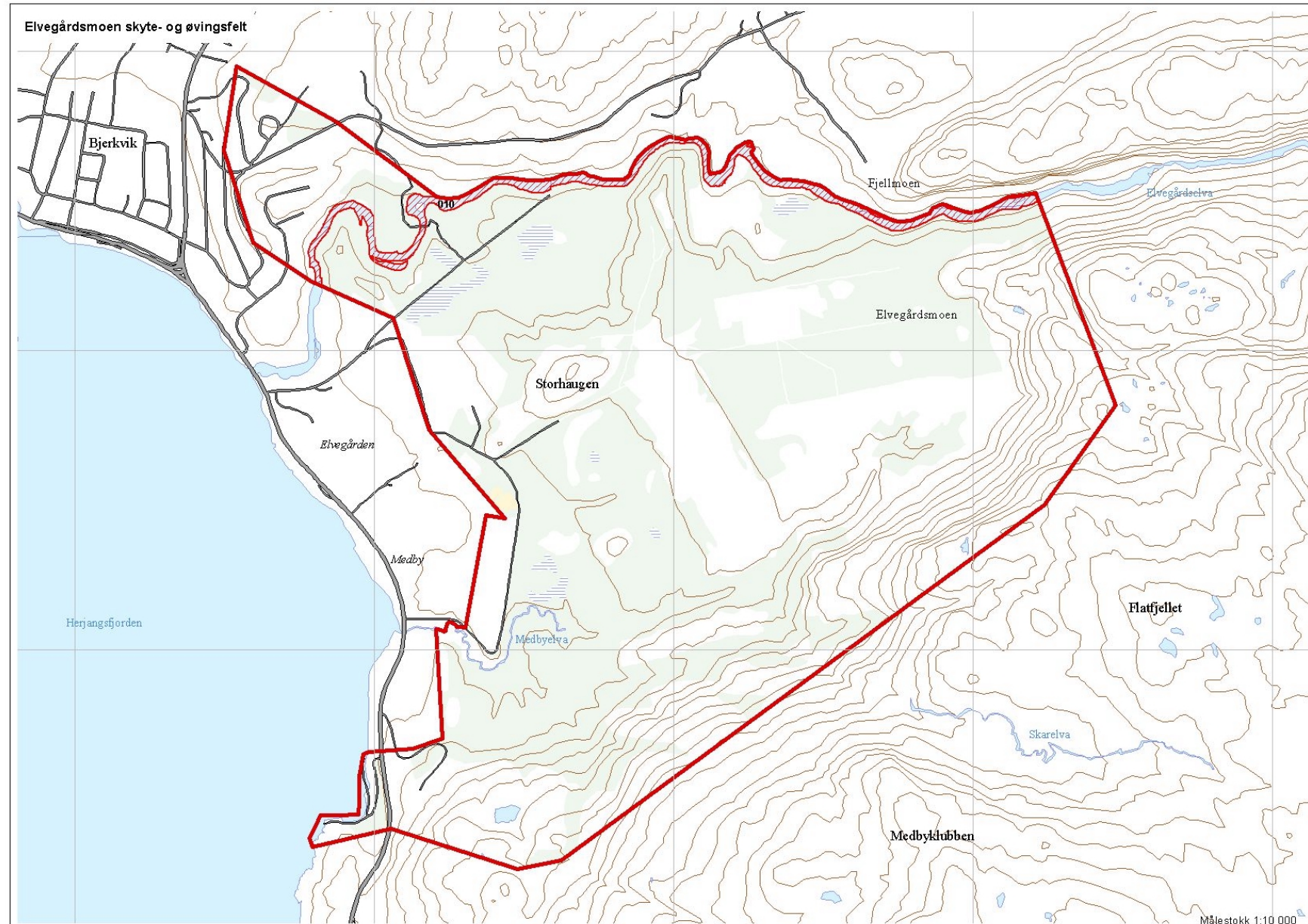
Forsvarsbygg
Eiendomsforvaltning

NIJOS
Norsk institutt for jord- og skogkartlegging

Rutenett: UTM sone 33, WGS84
Hver rute er 1 x 1 km

Kartgrunnlag:
Areal fra DMK, NIJOS
N50 fra Statens kartverk, Forsvarets avtale

Produsert 03. november 2003

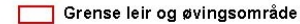

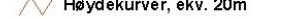
Vedlegg 4. Statuskart for biologisk mangfold.

ELVEGÅRDSMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT

Statuskart for biologisk mangfold 2002

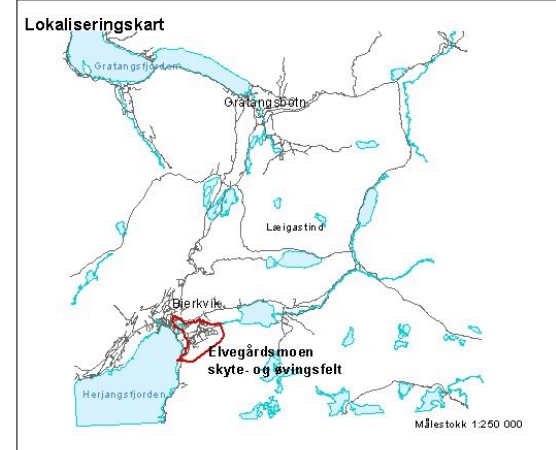
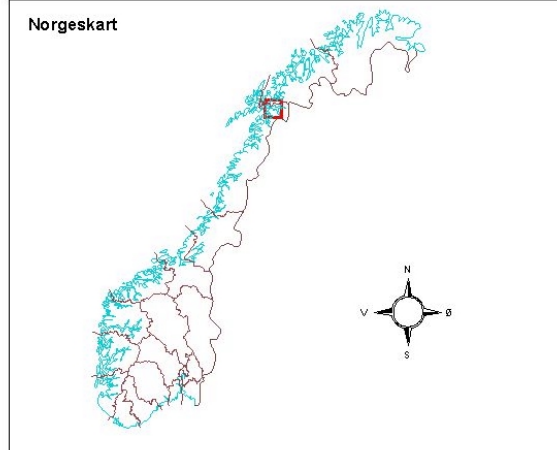
Områder med nasjonal, regional eller lokal verdi når naturtyper, vilt, ferskvannsekologi og rødlistearter vurderes samlet. For utfyllende informasjon henvises til BM-rapport nr. 18 (2002).

- A område - Svært viktig
- C område - Lokalt viktig

- Grense leir og øvingsområde
- Veier
- Vann
- Høydekurver, ekv. 20m

Tabell over forvaltningsråd og restriksjoner på aktiviteter i de prioriterte områdene for biologisk mangfold

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
	Nes nord for Elvegården	Rapdalen	Hestneset	Skogen ved Elvegårdsmyran	Myr ved Stordalen	Skog i Stordalen	Skog øst for Stordalen	Medbyelva	Skog under Medbyklubben	Elvegårdselva	Berghammer ovenfor Djupdalen	Kantskog mot Elvegårdselva, strekning A	Kantskog mot Elvegårdselva, strekning B
Alminnelig ferdsel	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Tillatt	Tillatt
Soldater til fots	Tillatt	Ikke tillatt i perioden 15.04-01.08	Tillatt	Ikke tillatt	Kun tillatt på tilfrosset, snødekt mark	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Ikke aktuelt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Tillatt	Tillatt
Lette beltjekjøre- tøyler (bl.a. sneskuter)	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Ikke tillatt	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Ikke tillatt	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Ikke tillatt	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark	Kun tillatt på frossen og snødekt mark
Andre kjøretøyer	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt
Skyting med lette ammunisjon	Ikke tillatt i perioden 15.04 - 01.08	Ikke tillatt i perioden 15.04 - 01.08	Ikke tillatt i perioden 15.04 - 01.08	Ikke tillatt	Ikke tillatt i perioden 15.04 - 01.08	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Eventuell skyting på islagt vann ikke tillatt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08
Skarpskyting med lette våpen	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Tillatt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08
Bruk av tunge våpen og eksplosiver	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt
Bivakkering	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt i perioden 01.04-01.08	Ikke tillatt	Ikke tillatt
Stillings-utbygging	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt
Lanflygging med helikopter	Ikke tillatt mellom 15.04-01.08	Ikke tillatt mellom 15.04-01.08	Ikke tillatt mellom 15.04-01.08	Ikke tillatt mellom 15.04-01.08	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Tillatt	Ikke tillatt mellom 15.04-01.08	Ikke tillatt mellom 01.04-01.08	Tillatt	Tillatt
Skogsdrift/vedhogst	Lett hogst av bjørk og rydding av kraftlinjetrasé tillates. Se tekst i kapittel 3.5.	Lett hogst av bjørk og rydding av kraftlinjetrasé tillates. Se tekst i kapittel 3.5.	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke aktuelt	Lett hogst tillates i nedre del umiddelbart i perioden 01.04-01.08	Ikke tillatt
Nedbygging av arealer	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke aktuelt	Ikke tillatt	Ikke tillatt
Inngrep i terrenget	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Tillatt bare ved restaurering	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Ikke tillatt	Tillatt bare ved restaurering	Tillatt bare ved restaurering

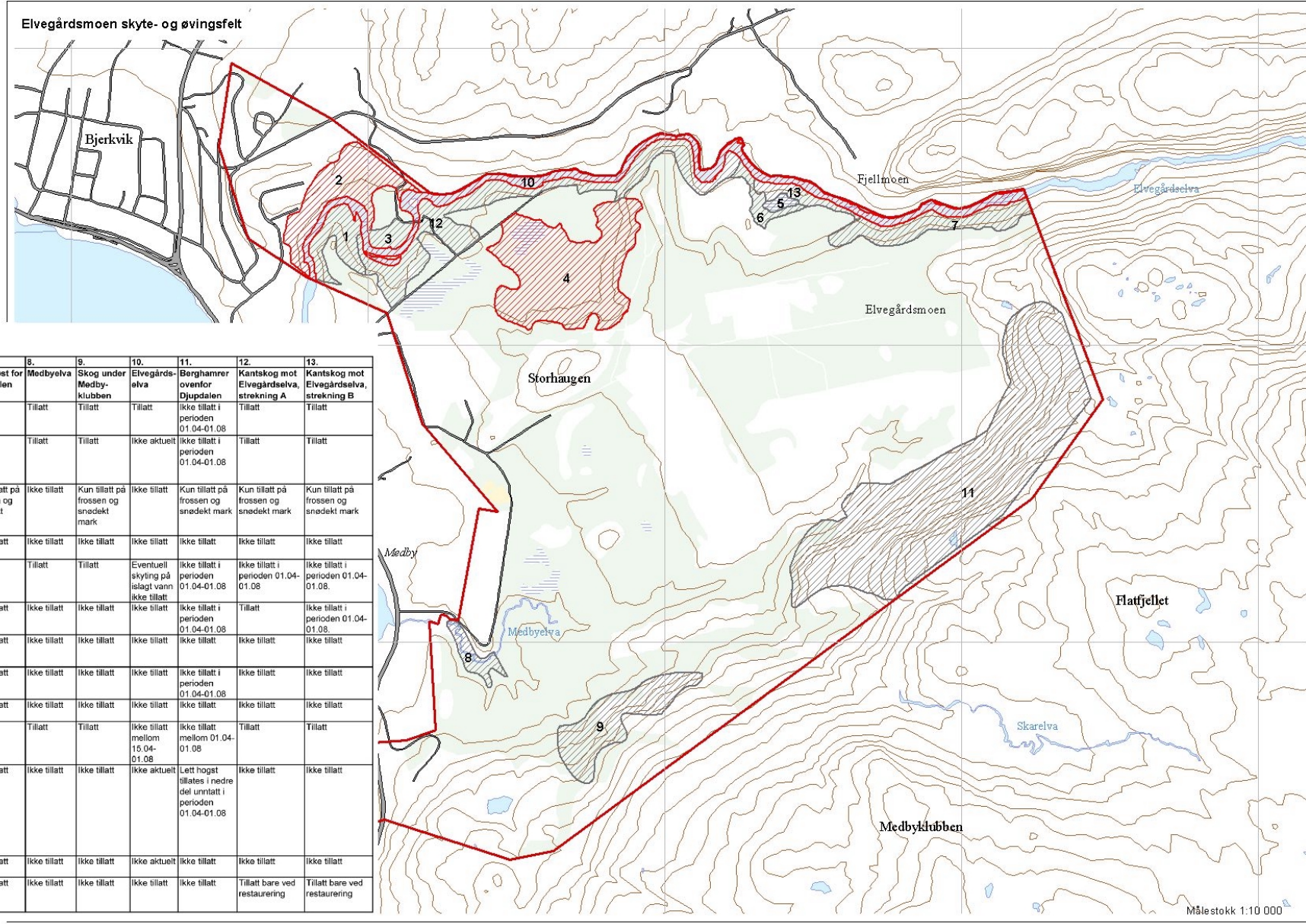
Forsvarsbygg
Eiendomsforvaltning

NIJOS
Norsk institutt for jord- og skogkartlegging

Rutenett: UTM sone 33, WGS84
Hver rute er 1 x 1 km

Kartgrunnlag:
Areal fra DMK, NIJOS
N50 fra Statens kartverk, Forsvarets avtale

Produsert 03. november 2003

Målestokk 1:10 000